Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

28 päivänä kesäkuuta 2012*

Muutoksenhaku — Oikeus tutustua toimielinten asiakirjoihin — Asetus (EY) N:o 1049/2001 — Asiakirjat, jotka koskevat yrityskeskittymän valvontamenettelyä — Asetukset (ETY) N:o 4064/89 ja (EY) N:o 139/2004 — Asiakirjaan tutustumista koskevan oikeuden epääminen — Poikkeukset, jotka koskevat tutkintatoimien tarkoitusten, taloudellisten etujen, oikeudellisen neuvonannon ja toimielinten päätöksentekomenettelyn suojaa — Asianomaisen toimielimen velvollisuus tutkia konkreettisesti ja asiakirjakohtaisesti tutustumispyynnössä tarkoitettujen asiakirjojen sisältö

Asiassa C-404/10 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 10.8.2010,

Euroopan komissio, asiamiehinään B. Smulders, O. Beynet ja P. Costa de Oliveira, prosessiosoite Luxemburgissa,

valittajana,

jota tukevat

Tšekin tasavalta, asiamiehinään M. Smolek ja D. Hadroušek, ja

Ranskan tasavalta, asiamiehenään J. Gstalter,

väliintulijoina muutoksenhakuasteessa,

ja jossa valittajan vastapuolena ja muina osapuolina ovat

Éditions Odile Jacob SAS, kotipaikka Pariisi (Ranska), edustajinaan avocat O. Fréget ja avocat L. Eskenazi,

kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

jota tukevat

Tanskan kuningaskunta, asiamiehinään S. Juul Jørgensen ja C. Vang, ja

Ruotsin kuningaskunta, asiamiehenään K. Petkovska,

väliintulijoina muutoksenhakuasteessa, sekä

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

Lagardère SCA, kotipaikka Pariisi, edustajinaan avocat A. Winckler, avocat F. de Bure ja avocat J.-B. Pinçon,

väliintulijana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit J. Malenovský, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász (esittelevä tuomari) ja G. Arestis,

julkisasiamies: J. Mazák,

kirjaaja: hallintovirkamies R. Şereş,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 8.12.2011 pidetyssä istunnossa esitetyn,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan komissio vaatii valituksessaan unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-237/05, Éditions Jacob vastaan komissio, 9.6.2010 antaman tuomion (Kok., s. II-2245; jäljempänä valituksenalainen tuomio) siltä osin kuin siinä on kumottu osittain 7.4.2005 tehty komission päätös D(2005) 3286 (jäljempänä riidanalainen päätös), jossa on hylätty Éditions Odile Jacob SAS:n (jäljempänä Odile Jacob) pyyntö saada tutustua keskittymien valvontamenettelyyn COMP/M.2978 – Lagardère/Natexis/VUP liittyviin asiakirjoihin.

2 Odile Jacob vaatii vastavalituksessaan unionin tuomioistuinta kumoamaan valituksenalaisen tuomion siltä osin kuin siinä on hylätty sen vaatimus, joka koskee riidanalaisen päätöksen kumoamista siltä osin kuin siinä evätään oikeus tutustua kokonaisuudessaan valituksenalaisen tuomion 1 kohdan g alakohdassa tarkoitettuun komission oikeudellisen yksikön lausuntoon.

3 Käsiteltävä asia liittyy samaan asiayhteyteen kuin asia C-551/10 P ja yhdistetyt asiat C-553/10 P ja C-554/10 P, jotka koskevat keskittymien, joiden tarkoituksena on hankkia Vivendi Universal Publishing SA:n (jäljempänä VUP) Euroopassa olevat kustannustoiminnan omaisuuserät, valvontamenettelyä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

4 Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi 30.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1049/2001 (EYVL L 145, s. 43) 4 artiklassa, jonka otsikko on ”Poikkeukset”, säädetään seuraavaa:

”_ _

2. Toimielimet kieltäytyvät antamasta tutustuttavaksi asiakirjaa, jonka sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaisi:

— tietyn luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön taloudellisten etujen, mukaan lukien teollis- ja tekijänoikeudet, suojaa;

— tuomioistuinkäsittelyn ja oikeudellisen neuvonannon suojaa;

— tarkastus-, tutkinta- ja tilintarkastustoimien tarkoitusten suojaa;

jollei ylivoimainen yleinen etu edellytä ilmaisemista.

3. Asiakirjaa, jonka toimielin on laatinut sisäiseen käyttöön tai jonka se on vastaanottanut ja joka liittyy asiaan, josta toimielin ei ole tehnyt päätöstä, ei anneta tutustuttavaksi, jos asiakirjan sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaisi vakavasti toimielimen päätöksentekomenettelyä, jollei ylivoimainen yleinen etu edellytä ilmaisemista.

Tutustuttavaksi ei anneta asiakirjaa, joka sisältää sisäiseen käyttöön tarkoitettuja mielipiteitä osana asianomaisen toimielimen neuvotteluja ja alustavia keskusteluja päätöksen tekemisen jälkeenkään, jos asiakirjan sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaisi vakavasti toimielimen päätöksentekomenettelyä, jollei ylivoimainen yleinen etu edellytä ilmaisemista.

4. Jos kyse on kolmannen asiakirjasta, toimielin kuulee tätä arvioidakseen, onko 1 tai 2 kohdassa säädettyä poikkeusta sovellettava, paitsi jos on selvää, että asiakirja on luovutettava tai sitä ei tule luovuttaa.

– –

6. Jos vain osaan pyydetystä asiakirjasta voidaan soveltaa poikkeusta, muut asiakirjan osat luovutetaan.

7. Edellä 1–3 kohdassa säädettyjä poikkeuksia sovelletaan ainoastaan niin kauan kuin suojelu on asiakirjan sisällön kannalta perusteltua. Poikkeuksia voidaan soveltaa enintään 30 vuoden ajan. Kun kyseessä ovat yksityisyyden suojaa tai kaupallisia etuja koskevien poikkeusten piiriin kuuluvat asiakirjat ja arkaluonteiset asiakirjat, poikkeuksia voidaan tarvittaessa soveltaa tämän jälkeenkin.”

5 Yrityskeskittymien valvonnasta 21.12.1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 (EYVL L 395, s. 1 ja oikaisu EYVL 1990, L 257, s. 13) 17 artiklassa, jonka otsikko on ”Salassapitovelvollisuus”, säädetään seuraavaa:

”1. Tietoja, jotka on saatu sovellettaessa 11, 12, 13 tai 18 artiklaa, saa käyttää vain asianomaisen pyynnön, tutkimuksen tai kuulemisen tarkoituksiin.

2. Komissio ja jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset sekä niiden virkamiehet ja muut niiden palveluksessa olevat eivät saa ilmaista tietoja, jotka on saatu tätä asetusta sovellettaessa ja jotka luonteensa perusteella ovat salassa pidettäviä, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 4 artiklan 3 kohdan taikka 18 tai 20 artiklan säännösten soveltamista.

– –”

6 Kyseisen asetuksen 18 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Komissio saa perustaa päätöksensä vain niihin väitteisiin, joista osapuolet ovat voineet esittää huomautuksensa. Menettelyssä on täysimääräisesti taattava oikeus puolustautumiseen. Ainakin välittömillä asianosaisilla on oltava tilaisuus tutustua asiakirjavihkoon rajoituksin, jotka johtuvat yritysten oikeutetuista eduista sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.”

7 Yrityskeskittymien valvonnasta annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 4064/89 säädetyistä ilmoituksista, määräajoista ja kuulemisista 1.3.1998 annetun komission asetuksen (EY) N:o 447/98 (EYVL L 61, s. 1) 13 artiklan 3 kohdassa täsmennetään seuraavaa:

”Ilmoitettuaan väitteensä ilmoituksen tekeville osapuolille komissio antaa niille pyynnöstä mahdollisuuden tutustua asiakirjoihin, jotta ne voivat toteuttaa puolustautumisoikeuksiaan.

Komissio antaa pyynnöstä myös muille asianosaisille, joille esitetyt vastaväitteet on annettu tiedoksi, mahdollisuuden tutustua asiakirjoihin siinä määrin kuin se on niille tarpeellista huomautusten esittämiseksi."

8 Asetuksen N:o 447/98 17 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Koottuja tietoja, mukaan lukien liiteasiakirjoja, ei saa ilmaista tai asettaa saataville, jos niissä on jonkun henkilön tai yrityksen liikesalaisuuksia, mukaan lukien ilmoituksen tekevät osapuolet, muut asianosaiset tai kolmannet, tai luottamuksellisia tietoja, joiden paljastamista komissio ei pidä asian käsittelyn kannalta tarpeellisena, taikka jos kyseessä ovat hallinnon sisäiset asiakirjat."

9 Yrityskeskittymien valvonnasta 20.1.2004 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 (EUVL L 24, s. 1) 17 artiklan, jonka otsikko on "Salassapitovelvollisuus", 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Tietoja, jotka on saatu sovellettaessa tätä asetusta, saa käyttää vain asianomaisen pyynnön, tutkimuksen tai kuulemisen tarkoituksiin.

2. Komissio ja jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset sekä niiden virkamiehet ja muut niiden palveluksessa olevat sekä muut henkilöt, jotka työskentelevät kyseisten viranomaisten valvonnan alaisuudessa, jäsenvaltioiden muiden viranomaisten virkamiehet ja toimihenkilöt mukaan lukien, eivät saa ilmaista tietoja, jotka on saatu tätä asetusta sovellettaessa ja jotka luonteensa perusteella ovat salassa pidettäviä, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 4 artiklan 3 kohdan taikka 18 tai 20 artiklan säännösten soveltamista."

Asian tausta

10 Odile Jacobin esittämät pyynnöt saada tutustua tiettyihin asiakirjoihin on esitetty valituksenalaisessa tuomiossa seuraavasti:

"1 [Odile Jacob] esitti – – komissiolle 27.1.2005 päivätyssä kirjeessä – – asetuksen – – N:o 1049/2001 – – nojalla pyynnön saada tutustua useisiin hallinnollista menettelyä (jäljempänä kyseinen menettely) koskeviin asiakirjoihin, jotka johtivat keskittymän julistamisesta yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi 7.1.2004 tehdyn komission päätöksen 2004/422/EY (Asia COMP/M.2978 – Lagardère/Natexis/VUP) (EUVL L 125, s. 54; jäljempänä soveltuvuutta koskeva päätös) hyväksymiseen, käyttääkseen niitä kanteensa tueksi asiassa T-279/04, Éditions Odile Jacob vastaan komissio, jonka käsittely oli kesken ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja jossa vaadittiin kumoamaan soveltuvuutta koskeva päätös. Kyseiset asiakirjat ovat

a) perusteellisen tutkimuksen aloittamisesta kyseisessä menettelyssä – – asetuksen – – N:o 4064/89 – – 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla 5.6.2003 tehty komission päätös

b) Natexis Banques populaires SA:n Segex Sarl:n ja Ecrinvest 4 SA:n kanssa 3.12.2002 allekirjoittaman luovuttamista koskevan sopimuksen täydellinen versio

c) komission ja Natexis Banques populairesin kesken vuoden 2002 syyskuun ja 14.4.2003 tapahtuneen keskittymää koskevan ilmoituksen välisenä aikana käyty kirjeenvaihto kokonaisuudessaan

d) komission ja Lagardère SCA:n [jäljempänä Lagardère] kesken vuoden 2002 syyskuun ja mainitun ilmoittamisen välisenä aikana käyty kirjeenvaihto kokonaisuudessaan

e) sopimus, jolla Vivendi Universal SA:n [VUP:sta] omistamien osuuksien ja omaisuuserien omistus siirtyi 20.12.2002 Natexis Banques populairesille

f) Lagardèren 22.10.2002 Vivendi Universalille tekemä lupaus ostaa VUP

g) kaikki komission sisäiset muistiot, jotka koskevat yksinomaan tai osittain asetuksen N:o 4064/89 3 artiklan 5 kohdan a alakohdan soveltamista Natexis SA/Investima 10 SAS:n VUP:n omaisuuserien ostoon, mukaan lukien komission kilpailun pääosaston ja viimeksi mainitun oikeudellisen yksikön välillä vaihdetut muistiot

h) komission ja Natexisin välillä käyty kirjeenvaihto, joka koskee yksinomaan tai osittain asetuksen N:o 4064/89 3 artiklan 5 kohdan a alakohdan soveltamista Natexis/Investima 10:n VUP:n omaisuuserien ostoon, kokonaisuudessaan.

2 [Odile Jacob] lähetti 27.1.2005 komissiolle kirjeen, jossa se pyysi oikeutta tutustua toiseen sarjaan asiakirjoja, joita se voisi käyttää kanteensa tueksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vireillä olleessa asiassa T-452/04, Éditions Odile Jacob vastaan komissio, jossa vaadittiin kumoamaan komission 30.7.2004 tekemä päätös, joka koski Wendel Investissement SA:n hyväksymistä Lagardèren luovuttamien omaisuuserien ostajaksi soveltuvuutta koskevan päätöksen mukaisesti (jäljempänä hyväksymistä koskeva päätös). Kyseiset asiakirjat ovat

a) komission päätös, jolla hyväksytään asiamies, joka valvoo, että Lagardère noudattaa sitoumuksia, jotka se oli tehnyt soveltuvuutta koskevan päätöksen kohteena olevan keskittymän hyväksymisen yhteydessä

b) Lagardèren Salustro Reydel Management SA:lle antama valtakirja valvoa, että Lagardère noudattaa sitoumuksia, jotka se oli tehnyt soveltuvuutta koskevan päätöksen kohteena olevan keskittymän hyväksymisen yhteydessä

c) mahdolliset komission pyytämät valtakirjahankkeeseen liittyvät muutokset ja Lagardèren tältä osin antamat vastaukset

d) Lagardèren antama valtakirja erillisten omaisuuserien varainhoitajalle (Hold Separate Manager), joka vastaa omaisuuserien hallinnoinnista soveltuvuutta koskevan päätöksen mukaisesti

e) mainitun varainhoitajan hyväksymisestä tehty komission päätös

f) Lagardèren ja Wendel Investissementin kesken 28.5.2004 allekirjoitettu sopimusluonnos luovutettujen omaisuuserien edelleenluovutuksesta

g) Lagardèren komissiolle lähettämä, 4.6.2004 päivätty kirje, jossa tätä pyydettiin hyväksymään Wendel Investissement luovutettujen omaisuuserien ostajaksi

h) komission Lagardèrelle asetuksen N:o 4064/89 11 artiklan perusteella lähettämä, 11.6.2004 päivätty tietojensaantipyyntö, jotta komissio voi arvioida, täyttyivätkö Wendel Investment -yhtiön hyväksymisen edellytykset

i) Lagardèren 21.6.2004 päivätty vastaus tähän tietojensaantipyyntöön

j) asiamiehen kertomus, jossa arvioidaan Wendel Investissementin ehdokkuutta luovutettujen omaisuuserien ostajaksi suhteessa hyväksymisperusteisiin ja joka toimitettiin komissiolle 5.7.2004.

3 Kilpailun pääosaston pääjohtaja toimitti [Odile Jacobille] 15.2.2005 faksitse komission 5.2.2004 päivätyn kirjeen, jossa hyväksyttiin asiamiehen ja erillisten omaisuuserien varainhoitajan nimeäminen (edellä 2 kohdan a ja e alakohdassa tarkoitetut asiakirjat), ja ilmoitti tälle, että muita asiakirjoja ei voitu toimittaa sille, koska asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan

ensimmäisessä, toisessa ja kolmannessa luetelmakohdassa ja 4 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa määritellyt poikkeukset oikeudesta tutustua asiakirjoihin kattavat ne ja koska mikään ylivoimainen yleinen etu ei edellytä tietojen antamista niiden sisällöstä.

4 [Odile Jacob] esitti 18.2.2005 päivätyssä kirjeessä uudistetun hakemuksen (jäljempänä tutustumispyyntö) niiden asiakirjojen osalta, joihin tutustuminen oli siltä evätty.

5 Komission pääsihteeri ilmoitti 14.3.2005 [Odile Jacobille], että sen kysymykseen vastaamisen määräaikaa oli pidennetty asetuksen N:o 1049/2001 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti 7.4.2005 asti tutustumispyynnön monimutkaisuuden ja pyydettyjen asiakirjojen määrän vuoksi.”

11 Komissio vahvisti riidanalaisella päätöksellä 15.2.2005 päivätyn kyseisiin asiakirjoihin tutustumista koskevan oikeuden epäämisensä.

12 Ensiksi komissio yksilöi kyseisessä päätöksessä tutustumispyynnössä tarkoitetut asiakirjat ja toimitti niistä yksityiskohtaisen luettelon lukuun ottamatta valituksenalaisen tuomion 1 kohdan d alakohdan asiakirjoja, koska Lagardèren ja komission välistä kirjeenvaihtoa oli noin kaksikymmentä arkistointikansiota ja yksityiskohtaisen luettelon laatiminen niistä olisi ollut hallinnollisesti kohtuuttoman työlästä. Lisäksi se tarkensi, että kyseisen tuomion 1 kohdan f alakohdassa tarkoitettu asiakirja ei ole sen hallussa ja että kyseisen kohdan c alakohdassa tarkoitettuihin asiakirjoihin sisältyy kyseisen kohdan h alakohdassa tarkoitetut asiakirjat.

13 Komissio täsmensi tämän jälkeen kyseisessä päätöksessä otsikon ”Tutkintatoimien tarkoitusten suojaa koskeva poikkeus” alla, että ”kaikki kyseiset asiakirjat kuuluvat asiakirjoihin tutustumista koskevaan oikeuteen kohdistuvan poikkeuksen, jolla pyritään suojaamaan komission suorittamien tutkintatoimien tarkoitusta (asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmas luetelmakohta), piiriin”.

14 Komissio epäsi riidanalaisessa päätöksessä kyseisen poikkeuksen perusteella oikeuden tutustua mihinkään pyydettyyn asiakirjaan, joka on toimitettu komission yksiköille tai on näiden laatima yrityskeskittymän valvontamenettelyssä. Komissio katsoi, että jos ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumoaa soveltuvuutta koskevan päätöksen, komission on tehtävä uusi päätös ja näin ollen aloitettava tutkinta uudelleen. Tämän tutkinnan tarkoitus vaarantuisi, jos kyseisessä menettelyssä laaditut tai vastaanotetut asiakirjat saatettaisiin julkisiksi tässä vaiheessa. Yleisemmin komissio katsoi, että yrityskeskittymän valvontamenettelyssä sille toimitettujen tietojen paljastaminen rikkoisi sen tarvitsemien tietojen keräämiseksi välttämättömän komission ja osapuolten välisen luottamuksen ja yhteistyön ilmapiirin.

15 Lisäksi komissio täsmensi nimenomaisesti riidanalaisessa päätöksessä, että kyseinen epääminen on perusteltu, koska ”poikkeusta, jolla pyritään suojaamaan tutkintatoimien tarkoitusta, sovelletaan kaikkiin pyydettyihin asiakirjoihin”.

16 Komissio vetosi kyseisessä päätöksessä myös asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa säädettyyn taloudellisten etujen suojaa koskevaan poikkeukseen perustellessaan kieltoa saada tutustua valituksenalaisen tuomion 1 kohdan b–e ja h alakohdassa ja 2 kohdan b, c (osittain), d, f, g, i ja j alakohdassa tarkoitettuihin asiakirjoihin, sillä ne sisältävät arkaluonteisia, kyseisten yritysten taloudellisia strategioita koskevia tietoja, jotka nämä viimeksi mainitut ovat toimittaneet komissiolle ainoastaan suunnitellun keskittymän valvontaa varten. Komissio arvioi, että kyseisen tuomion 1 kohdan a alakohdassa ja 2 kohdan c alakohdassa, joka koskee komission Lagardèrelle lähettämiä kirjeitä, ja h alakohdassa tarkoitetut asiakirjat, jotka ovat kaikki sen laatimia, sisältävät myös kyseisiä yrityksiä koskevia taloudellisesti arkaluonteisia tietoja.

17 Komissio vetosi riidanalaisessa päätöksessä lisäksi asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa säädettyyn toimielimen päätöksentekomenettelyn suojaa koskevaan poikkeukseen perustellakseen kieltoa saada tutustua kahteen valituksenalaisen tuomion 1 kohdan g alakohdassa

tarkoitetuista kolmesta komission sisäisestä muistiosta. Yksi on kilpailun pääosaston lausuntopyyntö oikeudelliselle yksikölle; toinen on kilpailuasioista vastaavalle komission jäsenelle laadittu muistio, joka sisältää yhteenvedon asiakirja-aineiston tilasta.

18 Tässä yhteydessä komissio täsmensi kyseisessä päätöksessä, että ”sen lisäksi, että tietojen antaminen kyseisten asiakirjojen sisällöstä vaarantaisi tutkinnan tarkoituksen, – – itse päätöksentekomenettelylle aiheutuisi vakavaa vahinkoa siitä, että tätä asiaa koskevat komission yksikköjen sisäiset neuvottelut saatettaisiin julkisiksi”. Näin ollen se väitti, että sen yksiköillä on oltava mahdollisuus ilmaista mielipiteensä vapaasti, suojassa kaikenlaisilta ulkoisilta paineilta, jotta ne voivat antaa komissiolle selvityksiä päätöksentekoa varten.

19 Komissio tukeutui kyseisessä päätöksessä myös asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan toisessa luetelmakohdassa säädettyyn oikeudellisen neuvonannon suojaa koskevaan poikkeukseen perustellakseen kieltoa saada tutustua yhteen valituksenalaisen tuomion 1 kohdan g alakohdassa tarkoitetuista asiakirjoista. Se korosti, että on erittäin tärkeää, että oikeudellista neuvontaa voidaan antaa peittelemättömästi, objektiivisesti ja riippumattomasti. Se katsoi, että jos oikeudellisen yksikön olisi pitänyt ottaa huomioon sen lausunnon myöhempi julkaiseminen, se ei olisi ilmaissut itseään täysin riippumattomasti.

20 Kolmansilta osapuolilta peräisin olevista asiakirjoista komissio totesi riidanalaisessa päätöksessä, että sen ei tarvinnut kuulla näitä asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 4 kohdan nojalla, koska se oli arvioinut, että yksi poikkeuksista, joihin se on vedonnut, oli sovellettavissa ja oli siis selvää, ettei kyseisten asiakirjojen sisällöstä saanut antaa tietoa.

21 Komissio väitti kyseisessä päätöksessä, että se on tutkinut mahdollisuutta antaa Odile Jacobin tutustua kyseisten asiakirjojen osiin asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 6 kohdan nojalla ja hylännyt sen pyydettyjen asiakirjojen suuren määrän vuoksi sekä siksi, että niiden sisältö kuului lähes kokonaisuudessaan edellä lueteltujen poikkeusten piiriin. Näiden asiakirjojen tiedoksi annettavissa olevien osien yksilöinti olisi hallinnollisesti kohtuuttoman työlästä suhteessa yleisön intressiin saada tutustua tällaisesta työstä tuloksena saataviin hajanaisiin osiin.

22 Lisäksi komissio totesi kyseisessä päätöksessä, että mikään ylivoimainen yleinen etu ei oikeuta tietojen antamista kyseisten asiakirjojen sisällöstä, koska tutustumispyyntö perustui Odile Jacobin etujen puolustamiseen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vireillä olleessa oikeusriidassa, jossa puolustautuminen ei koske yleistä vaan yksityistä etua.

23 Komissio korosti kyseisessä päätöksessä muiden asiakirjoihin tutustumista koskevien erityissääntöjen olemassaoloa, joista on säädetty yhtäältä asetuksessa N:o 4064/89 ja määrätty toisaalta yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksissä, joissa asianosaiselle annetaan mahdollisuus pyytää oikeudenkäynnissä prosessinjohtotoimista määräämistä; tällainen voi olla pyyntö esittää kyseiseen asiaan liittyviä asiakirjoja.

24 Lopuksi komissio totesi riidanalaisessa päätöksessä, että se, että se on ilmoittanut asiassa T-279/04 esittämänsä vastineen liitteessä asetuksen N:o 4064/89 11 artiklaan perustuvat tietojensaantipyynnöt, ei merkitse, että sen pitää antaa tietoja valituksenalaisen tuomion 2 kohdan h alakohdassa tarkoitetusta, Lagardèrelle saman säännöksen perusteella osoitetusta tietojensaantipyynnöstä. Se muistutti, että yhteisöjen tuomioistuimelle ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle esitettyjen vastineiden ja vastauskirjelmien liitteet toimitetaan ainoastaan kyseistä menettelyä varten eikä niitä ole tarkoitettu julkisiksi, kun taas asiakirjan toimittaminen asetuksen N:o 1049/2001 nojalla vastaa tämän asiakirjan julkistamista.

25 Riidanalaisen päätöksen tekemisen jälkeen Odile Jacob jätti 5.7.2005 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 64 artiklan nojalla asiassa T-279/04 prosessinjohtotoimea koskevan hakemuksen, jolla vaadittiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta määräämään, että komission

pitää esittää valituksenalaisen tuomion 1 kohdan a–h alakohdassa tarkoitetut asiakirjat. Komissio toimitti Odile Jacobille tiedoksi tähän hakemukseen esittämiensä huomautusten liitteessä kyseisen kohdan a alakohdassa tarkoitetun asiakirjan eli sen 5.6.2003 tekemän päätöksen aloittaa asetuksen N:o 4064/89 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan perusteella perusteellinen tutkinta kyseisessä menettelyssä.

Oikeudenkäyntimenettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

26 Odile Jacob nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 17.6.2005 jätetyllä kannekirjelmällä kanteen riidanalaisen päätöksen kumoamiseksi.

27 Odile Jacob vetosi kanteensa tueksi neljään perusteeseen, jotka koskivat sitä, ettei tutustumispyynnössä tarkoitettuja asiakirjoja ollut tutkittu konkreettisesti ja asiakirjakohtaisesti, komission ilmeistä arviointivirhettä asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädettyjen poikkeusten soveltamisessa, ainakin pyydettyjen asiakirjojen osiin tutustumista koskevan oikeuden huomioimatta jättämistä ja suhteellisuusperiaatteen loukkaamista, kun se ei ole verrannut poikkeuksia, joihin on vedottu, ylivoimaiseen yleiseen etuun, joka oikeuttaa tietojen antamisen pyydettyjen asiakirjojen sisällöstä.

28 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin velvoitti 10.7.2009 antamallaan määräyksellä työjärjestyksensä 65 artiklan b alakohdan, 66 artiklan 1 kohdan ja 67 artiklan 3 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti komission esittämään kaikki pyydetyt asiakirjat lukuun ottamatta valituksenalaisen tuomion 1 kohdan f alakohdassa ja 2 kohdan a ja e alakohdassa tarkoitettuja asiakirjoja ja täsmensi, että näitä ei toimiteta tiedoksi Odile Jacobille eikä väliintulijalle tuomioistuimessa käytävässä menettelyssä. Komissio noudatti tätä määräystä ja toimitti kyseiset asiakirjat tuomioistuimelle.

29 Komissio toimitti useita asiakirjoista, joihin Odile Jacob oli pyytänyt saada tutustua asetuksen N:o 1049/2001 nojalla, joko kokonaan tai osittain. Siksi unionin yleinen tuomioistuin katsoi, ettei ollut tarpeen lausua riidanalaisen päätöksen laillisuudesta siltä osin kuin komissio epäsi siinä oikeuden tutustua valituksenalaisen tuomion 1 kohdan a–c alakohdassa ja 2 kohdan h ja j alakohdassa tarkoitettuihin asiakirjoihin. Odile Jacob ei ollut myöskään kiistänyt komission väitettä siitä, että kyseisen tuomion 1 kohdan f alakohdassa tarkoitettu asiakirja ei ollut sen hallussa.

30 Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin täsmensi valituksenalaisen tuomion 32 kohdassa, että oikeusriidan kohteena ovat valituksenalaisen tuomion 1 kohdan d, e, g ja h alakohdassa ja 2 kohdan b–d, f, g ja i alakohdassa tarkoitetut asiakirjat (jäljempänä riidanalaiset asiakirjat).

31 Ensinnäkin unionin yleinen tuomioistuin tutki sitä, voitiinko yksi Lagardèren alustavasti esittämistä väitteistä, joka koski sitä, että tutustumispyyntöä olisi pitänyt arvioida yrityskeskittymien valvontamenettelyyn liittyvässä erityisessä asiayhteydessä, ottaa huomioon. Lagardère väitti, että tällaisten keskittymien valvontamenettelyissä oikeutta tutustua asiakirjoihin säännellään erityissäännöillä, joista on säädetty yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 täytäntöönpanosta 7.4.2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 802/2004 (EUVL L 133, s. 1) 17 artiklassa. Unionin yleinen tuomioistuin, joka totesi, että väliintulokirjelmässä saatiin esittää vain jonkin asianosaisen vaatimuksia tukevia vaatimuksia ja että asianosaiset eivät olleet esittäneet kyseistä väitettä, ei ottanut väitettä huomioon.

32 Kanneperusteiden tutkimisen rakenteesta on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin noudatti niiden perusteiden järjestystä, joihin komissio vetosi ja joiden mukaan kaikki riidanalaiset asiakirjat kuuluivat asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa säädetyn tutkintatoimien tarkoitusten suojaa koskevan poikkeuksen piiriin ja lisäksi tietyt näistä asiakirjoista kuuluivat kokonaan tai osittain muiden poikkeusten piiriin. Unionin yleinen tuomioistuin tarkasteli siis valituksenalaisen tuomion 63–97 kohdassa kyseisten toimien tarkoitusten suojaa koskevan

poikkeuksen, kyseisen tuomion 109–129 kohdassa taloudellisten etujen suojaa koskevan poikkeuksen, kyseisen tuomion 136–145 kohdassa päätöksentekomenettelyn suojaa koskevan poikkeuksen ja lopuksi saman tuomion 152–163 kohdassa oikeudellisen neuvonannon suojaa koskevan poikkeuksen perusteltavuutta.

33 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että ensimmäinen ja toinen kanneperuste liittyivät läheisesti toisiinsa, ja tarkasteli näitä kanneperusteita yhdessä.

34 Palautettuaan mieliin vakiintuneen oikeuskäytännön, joka koskee velvollisuutta tutkia toimielinten asiakirjoja koskevat tutustumispyynnöt konkreettisesti ja asiakirjakohtaisesti, unionin yleinen tuomioistuin korosti sitä, että asianomaisen toimielimen oli tutkittava ensiksi, kuuluiko tutustuttavaksi pyydetty asiakirja jonkin asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklassa säädetyn poikkeuksen soveltamisalaan, toiseksi, saattoiko tiedon antaminen kyseisen asiakirjan sisällöstä vahingoittaa konkreettisesti ja tosiasiallisesti suojattua etua, ja kolmanneksi, jos näin oli, sovellettiinko suojan tarvetta koko asiakirjaan.

35 Tämän kolmivaiheisen arvioinnin yhteydessä unionin yleinen tuomioistuin arvioi ensinnäkin sitä, kuuluivatko riidanalaiset asiakirjat asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa tarkoitetun tarkastus-, tutkinta- ja tilintarkastustoimien tarkoitusten suojaa koskevan poikkeuksen piiriin.

36 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 67 kohdassa, että ennen 14.4.2003 toimitettujen asiakirjojen, jotka oli toimitettu epävirallisessa, niin sanotussa ilmoitusta edeltävässä menettelyssä, oli katsottava kuuluvan komission keskittymien valvonnassa suorittaman tutkinnan piiriin, mikä ilmenee kilpailun pääosaston pääjohtajan 14.2.2005 päivätystä kirjeestä, jossa tämä määrittelee nämä asiakirjat osaksi tätä tutkintaa koskevaa asiakirja-aineistoa, sekä riidanalaisesta päätöksestä, jossa todetaan, että kaikki riidanalaiset asiakirjat on ”laadittu tai vastaanotettu [kyseisen menettelyn] yhteydessä”. Unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 67 kohdassa nimenomaisesti, että ”kaikki pyydetyt asiakirjat tosiasiallisesti liittyvät tutkintatoimeen”.

37 Unionin yleinen tuomioistuin tutki valituksenalaisen tuomion 70 kohdassa, oliko kyseinen poikkeus edelleen ajallisesti sovellettavissa.

38 Unionin yleinen tuomioistuin totesi, että Odile Jacob oli esittänyt riidanalaisia asiakirjoja koskevan pyynnön, kun kyseinen tutkinta oli jo johtanut kahteen komission päätökseen eli soveltuvuutta koskevaan päätökseen ja hyväksymistä koskevaan päätökseen. Unionin yleinen tuomioistuin kuitenkin myös huomautti, että kyseiset päätökset eivät olleet vielä lopullisia unionin yleisessä tuomioistuimessa asioissa T-279/04 ja T-452/04 vireillä olleiden kahden kanteen vuoksi, joissa vaadittiin niiden kumoamista.

39 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 76 ja 77 kohdassa, että sen hyväksyminen, että riidanalaiset asiakirjat voisivat yhä kuulua asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa säädetyn poikkeuksen piiriin niin kauan kuin kyseisen tutkinnan perusteella tehdyt soveltuvuutta koskeva päätös ja hyväksymistä koskeva päätös eivät ole lopullisia, merkitsisi, että kyseisiin asiakirjoihin tutustumista koskeva oikeus tehtäisiin riippuvaiseksi sattumanvaraisesta, tulevasta ja mahdollisesti kaukaisesta tapahtumasta. Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että riidanalaiset asiakirjat eivät kuuluneet enää silloin, kun riidanalainen päätös tehtiin, tutkintatoimien tarkoitusten suojaa koskevan poikkeuksen soveltamisalaan.

40 Unionin yleinen tuomioistuin lisäsi valituksenalaisen tuomion 78 ja 82 kohdassa, että vaikka oletettaisiin, että mainitut asiakirjat ehkä kuuluivat tutkintatoimien tarkoitusten suojaa koskevan poikkeuksen soveltamisalaan, riidanalaisen päätöksen perusteluista, jotka ovat liian epämääräisiä ja yleisiä ja jotka eivät ”perustu mihinkään tässä relevanttiin seikkaan”, ei mitenkään käynyt ilmi, että komissio on tutkinut riidanalaisia asiakirjoja konkreettisesti ja asiakirjakohtaisesti. Unionin yleisen

tuomioistuimen mukaan samaa päättelyä olisi voitu soveltaa kaikkiin, missä tahansa yrityskeskittymän valvontamenettelyssä toimitettuihin asiakirjoihin, sillä riidanalaisen päätöksen abstraktissa ja yleisessä perustelussa ei viitata riidanalaisten asiakirjojen sisältöön.

41 Kaikesta vuoden 2002 syyskuun ja keskittymästä annetun ilmoituksen päivämäärän välisenä aikana komission ja Lagardèren kesken käydystä kirjeenvaihdosta unionin yleinen tuomioistuin, joka hylkäsi komission väitteet, totesi, että asetuksen N:o 1049/2001 2 artiklan 3 kohdan mukaan säännöksiä, jotka koskevat yleisön oikeutta tutustua komission asiakirjoihin, sovellettiin kaikkiin toimielimen hallussa oleviin asiakirjoihin ja että kyseinen säännös koski yrityskeskittymien valvontaan liittyviä asiakirjoja. Tässä yhteydessä unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että komission oli varmistuttava siitä, että jokainen riidanalainen asiakirja kuului selvästi tutkintatoimien tarkoitusten suojaa koskevan poikkeuksen piiriin, tutkimalla jokainen riidanalainen asiakirja konkreettisesti ja tosiasiallisesti. Komissio ei siis voinut vapautua tästä velvoitteesta tutkimalla niitä abstraktisesti.

42 Komission perustelusta, joka perustuu asetuksen N:o 139/2004 17 artiklan 1 kohtaan, jonka mukaan ”tietoja, jotka on saatu sovellettaessa tätä asetusta, saa käyttää vain asianomaisen pyynnön, tutkimuksen tai kuulemisen tarkoituksiin”, unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 89 kohdassa, että tämä säännös, jonka sanamuoto on samankaltainen kuin käsiteltävänä olevaan asiaan sovellettavan asetuksen N:o 4064/89 säännöksen sanamuoto, koski tapaa, jolla komissio voi käyttää toimitettuja tietoja, eikä sillä säännelty asetuksessa N:o 1049/2001 taattua oikeutta tutustua asiakirjoihin.

43 Unionin yleinen tuomioistuin täsmensi kyseisessä kohdassa, että kyseisen säännöksen ”ei voida tulkita olevan esteenä EY 255 artiklassa ja asetuksessa N:o 1049/2001 taatun, asiakirjoihin tutustumista koskevan oikeuden käytölle. Lisäksi sitä on tulkittava asetuksen N:o 139/2004 17 artiklan 2 kohdan perusteella, jossa suljetaan pois ainoastaan sellaisten tietojen luovuttaminen, ’jotka luonteensa perusteella ovat salassa pidettäviä’. Ilmoituksen antavien yritysten on siis varauduttava siihen, että sellaisia tietoja, jotka eivät ole salassa pidettäviä, voidaan luovuttaa”.

44 Unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 90 kohdassa, että ”oikeuskäytännön mukaan silloin, kun yleisöllä on oikeus saada tutustua asiakirjoihin, jotka sisältävät tiettyjä tietoja, näiden tietojen ei voida katsoa olevan luonteeltaan salassa pidettäviä (asia T-198/03, Bank Austria Creditanstalt v. komissio, tuomio 30.5.2006, Kok., s. II-1429, 74 kohta). Salassapitovelvollisuus ei siis ole laajuudeltaan sellainen, että sitä voitaisiin käyttää perusteena evättäessä yleisesti ja abstraktisti oikeus tutustua keskittymästä annetun ilmoituksen yhteydessä toimitettuihin asiakirjoihin. EY 287 artiklassa tai asetuksissa N:o 4064/89 ja N:o 139/2004 ei todeta tyhjentävästi, mitkä tiedot ovat luonteeltaan salassa pidettäviä. Näiden asetusten 17 artiklan 2 kohdan muotoilusta käy kuitenkin ilmi, että kaikki saadut tiedot eivät välttämättä ole salassa pidettäviä. Näin ollen tiedon luottamuksellisuuden arviointi edellyttää yhtäältä niiden oikeutettujen intressien, jotka ovat paljastamista vastaan, ja toisaalta sen yleisen intressin vertaamista, jonka mukaan yhteisön toimielinten toiminnassa on noudatettava avoimuusperiaatetta mahdollisimman laajalti (ks. vastaavasti em. asia Bank Austria Creditanstalt v. komissio, tuomion 71 kohta ja asia T-474/04, Pergan Hilfsstoffe für industrielle Prozesse v. komissio, tuomio 12.10.2007, Kok., s. II-4225, 63–66 kohta)”.

45 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 91 kohdassa, että ”suorittaessaan asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaista pyydettyjen asiakirjojen konkreettista ja asiakirjakohtaista tutkintaa komissio voi näin varmistaa keskittymään sovellettavien säännösten tehokkaan vaikutuksen asetuksen N:o 1049/2001 mukaisesti. Tästä seuraa, että EY 287 artiklasta sekä asetusten N:o 4064/89 ja N:o 139/2004 17 artiklasta johtuva salassapitovelvollisuus ei ole luonteeltaan sellainen, että sen perusteella komissio vapautuisi tutkimasta konkreettisesti jokaista kyseessä olevaa asiakirjaa asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdassa vaaditun mukaisesti”.

46 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että komissio oli tehnyt oikeudellisen virheen evätessään oikeuden saada tutustua riidanalaisiin asiakirjoihin sillä perusteella, että ne kuuluivat asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa säädetyn poikkeuksen piiriin, ja että riidanalainen päätös oli tältä osin lainvastainen.

47 Unionin yleinen tuomioistuin kuitenkin totesi valituksenalaisen tuomion 99 kohdassa, että kaikki riidanalaiset asiakirjat, joihin tutustumisen komissio oli evännyt tutkintatoimien tarkoitusten suojaa koskevan poikkeuksen perusteella, saattoivat kuulua myös muiden asiakirjoihin tutustumista koskevasta oikeudesta asetuksessa N:o 1049/2001 säädettyjen poikkeusten piiriin.

48 Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin tutki, saattoivatko kyseiset asiakirjat kuulua muiden asiakirjoihin tutustumista koskevasta oikeudesta kyseisessä asetuksessa säädettyjen poikkeusten, kuten taloudellisten etujen, päätöksentekomenettelyn tai oikeudellisen neuvonannon suojan, piiriin.

49 Taloudellisten etujen suojaa koskevasta poikkeuksesta unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 113–119 kohdassa, että vaikka riidanalaiset asiakirjat saattoivat jo pelkästään niiden päämäärän vuoksi sisältää kyseisten yritysten taloudellisiin strategioihin liittyviä tietoja, niiden ei voitu katsoa kuuluvan luonnostaan kyseisen poikkeuksen piiriin, koska yleisöllä on oikeus saada tutustua toimielinten asiakirjoihin. Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että komission oli varmistuttava siitä, että jokainen riidanalainen asiakirja kuului selvästi asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa säädetyn poikkeuksen piiriin, tutkimalla jokaisen riidanalaisen asiakirjan sisältö konkreettisesti ja tosiasiallisesti, jotta se voi evätä oikeuden tutustua kyseisiin asiakirjoihin.

50 Unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 125–127 kohdassa kolmansien kuulemisesta kyseisen asetuksen 4 artiklan 4 kohdan nojalla, että asiakirjat laatineiden kolmansien kuulematta jättäminen on asetuksen N:o 1049/2001 mukaista vain siinä tapauksessa, että jonkin mainitussa asetuksessa säädetyn poikkeuksen soveltaminen kyseiseen asiakirjaan on selvää. Unionin yleinen tuomioistuin kuitenkin katsoi, että näin ei ollut tässä tapauksessa siltä osin kuin oli kyse tutkintatoimien suojaa ja taloudellisten etujen suojaa koskevista poikkeuksista.

51 Unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 138–143 kohdassa päätöksentekomenettelyn suojaa koskevasta poikkeuksesta, että kilpailun pääosaston 10.2.2002 päivätty, komission oikeudelliselle yksikölle toimitettu muistio ja 4.11.2002 päivätty muistio, jossa esitetään yhteenveto asiakirja-aineiston tilasta, sisälsivät sisäiseen käyttöön tarkoitettuja mielipiteitä osana neuvotteluja ja alustavia keskusteluja ja kuuluivat näin ollen selvästi asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan soveltamisalaan. Unionin yleinen tuomioistuin piti komission esittämiä perusteluja yleisinä ja abstraktisina ja katsoi, että kyseinen toimielin ei ollut osoittanut, että oikeus tutustua kyseisiin asiakirjoihin saattaisi vaarantaa komission päätöksentekomenettelyn suojaa konkreettisesti ja tosiasiallisesti ja että tiedon antamisella kyseisten asiakirjojen sisällöstä olisi olennainen vaikutus kyseiseen päätöksentekomenettelyyn.

52 Lopuksi unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 154 kohdassa oikeudellisen neuvonannon suojaa koskevasta poikkeuksesta, että 10.10.2002 päivätty komission oikeudellisen yksikön lausunto kuului selvästi asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan toisessa luetelmakohdassa säädetyn poikkeuksen piiriin.

53 Valituksenalaisen tuomion 159 ja 160 kohdan mukaan oli olemassa kohtuudella ennakoitavissa oleva riski, joka ei ollut puhtaasti hypoteettinen, siitä, että tiedon antaminen kyseisen lausunnon sisällöstä on haitallista komission oikeudellisen yksikön myöhemmän toiminnan kannalta etenkin unionin yleisessä tuomioistuimessa käsiteltävissä riita-asioissa ja että kyseinen yksikkö laatii tulevaisuudessa tällaisia lausuntoja varautuneesti ja varoen, jotta se ei vaarantaisi komission päätöksentekokykyä asioissa, joissa se toimii hallintoelimenä.

54 Unionin yleinen tuomioistuin totesi myös, että tiedon antaminen komission oikeudellisen yksikön lausuntojen sisällöstä voi asettaa kyseisen toimielimen vaikeaan tilanteeseen, vaikuttaa huomattavasti yksikön mielipiteenvapauteen ja sen mahdollisuuteen puolustautua tehokkaasti Euroopan unionin tuomioistuimessa yhdenvertaisesti muiden, tuomioistuinmenettelyn eri osapuolten oikeudellisten edustajien kanssa ja heikentää komission lopullista kantaa ja komission sisäistä päätöksentekomenettelyä.

55 Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi Odile Jacobin väitteen, jonka mukaan tiedon antaminen valituksenalaisen tuomion 1 kohdan g alakohdassa tarkoitetun oikeudellisen yksikön lausunnon sisällöstä ei vaaranna oikeudellisen neuvonannon suojaa.

56 Seuraavaksi unionin yleinen tuomioistuin tutki valituksenalaisen tuomion 167–176 kohdassa kolmatta kanneperustetta, jonka mukaan oikeutta tutustua riidanalaisten asiakirjojen osiin on loukattu.

57 Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan konkreettinen ja asiakirjakohtainen tutkiminen on suoritettava myös asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 6 kohtaa sovellettaessa. Asianomainen toimielin voi vapautua tästä tutkimisesta vasta sen jälkeen, kun se on tosiasiallisesti tutkinut kaikki muut kuviteltavissa olevat vaihtoehdot ja selittänyt seikkaperäisesti syyt, joiden vuoksi myös näistä eri vaihtoehdoista aiheutuu sille kohtuuttoman suuri työmäärä. Koska komissio ei ollut menetellyt tällä tavalla, unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että riidanalainen päätös oli kumottava myös tällä perusteella.

58 Lopuksi unionin yleinen tuomioistuin tutki neljänteen kanneperusteeseen, joka koskee suhteellisuusperiaatteen loukkaamista, liittyen valituksenalaisen tuomion 189–196 kohdassa, oliko olemassa sellainen ylivoimainen yleinen etu, joka voi asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan viimeisen lauseen nojalla oikeuttaa tietojen antamisen kyseisen komission oikeudellisen yksikön lausunnon sisällöstä.

59 Tutkittuaan Odile Jacobin väitteet, jotka koskivat sen etujen puolustamista oikeudenkäyntiasiassa, vääristymättömän kilpailun säilyttämistä Ranskan kustannusalan markkinoilla ja riskiä yrityskeskittymien valvontaan liittyvien sääntöjen kiertämisestä, unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi kaikki nämä väitteet ja katsoi, ettei ollut olemassa mitään ylivoimaista yleistä etua, joka oikeuttaisi tietojen antamisen kyseisen oikeudellisen lausunnon sisällöstä.

60 Kaiken edellä esitetyn perusteella unionin yleinen tuomioistuin kumosi, kuten valituksenalaisen tuomion 197 kohdasta ilmenee, riidanalaisen päätöksen siltä osin kuin siinä evättiin kokonaan ja osittain oikeus tutustua kaikkiin pyydettyihin asiakirjoihin, lukuun ottamatta kyseisen tuomion 1 kohdan g alakohdassa tarkoitettua oikeudellista lausuntoa.

Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa

61 Komissio esitti unionin tuomioistuimen kirjaamoon 10.8.2010 toimittamallaan asiakirjalla välitoimihakemuksen, jossa vaadittiin valituksenalaisen tuomion täytäntöönpanon lykkäämistä siihen saakka, kunnes unionin tuomioistuin ratkaisee valituksen.

62 Unionin tuomioistuimen presidentti katsoi, että komissio ei ollut näyttänyt toteen vakavan ja korjaamattoman vahingon olemassaoloa ja että valituksenalaisen tuomion täytäntöönpanon lykkäämistä koskeva hakemus ei näin ollen täyttänyt kiireellisyyttä koskevaa edellytystä, ja hylkäsi kyseisen välitoimihakemuksen 31.1.2011 antamallaan määräyksellä.

63 Unionin tuomioistuimen presidentin 2.2.2011 antamalla määräyksellä Tanskan kuningaskunta ja Ruotsin kuningaskunta hyväksyttiin väliintulijoiksi tukemaan Odile Jacobin vaatimuksia ja Tšekin tasavalta hyväksyttiin väliintulijaksi tukemaan komission vaatimuksia.

64 Unionin tuomioistuimen presidentin 29.6.2011 antamalla määräyksellä Ranskan tasavalta hyväksyttiin väliintulijaksi tukemaan komission vaatimuksia ja esittämään huomautuksensa suullisessa menettelyssä.

Asianosaisten ja muiden osapuolten vaatimukset

65 Komissio vaatii valituksessaan, että unionin tuomioistuin

— kumoaa valituksenalaisen tuomion siltä osin kuin siinä on kumottu osittain riidanalainen päätös

— hylkää Odile Jacobin unionin yleisessä tuomioistuimessa nostaman kumoamiskanteen ja ratkaisee lopullisesti kysymykset, joista nyt käsiteltävässä valituksessa on kyse, ja

— velvoittaa Odile Jacobin korvaamaan sekä ensimmäisessä oikeusasteessa että tämän valituksen yhteydessä komissiolle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

66 Odile Jacob vaatii vastineessaan ja vastavalituksessaan, että unionin tuomioistuin

— jättää komission valituksen osittain tutkimatta ja hylkää sen joka tapauksessa perusteettomana ja

— kumoaa valituksenalaisen tuomion siltä osin kuin siinä on hylätty sen vaatimus, joka koskee riidanalaisen päätöksen kumoamista siltä osin kuin siinä evätään oikeus tutustua kokonaisuudessaan kyseisen tuomion 1 kohdan g alakohdassa tarkoitettuun komission oikeudellisen yksikön lausuntoon.

67 Tšekin tasavalta ja Ranskan tasavalta tukevat komission vaatimuksia. Tanskan kuningaskunta ja Ruotsin kuningaskunta tukevat Odile Jacobin vaatimuksia.

68 Lagardère vaatii, että unionin tuomioistuin

— kumoaa valituksenalaisen tuomion siltä osin kuin siinä on kumottu osittain riidanalainen päätös

— hylkää vastavalituksen ja Odile Jacobin unionin yleisessä tuomioistuimessa nostaman kanteen ja

— velvoittaa Odile Jacobin korvaamaan kaikki molemmissa oikeusasteissa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

Valitus

69 Komissio esittää valituksessaan kaksi valitusperustetta, joista ensimmäinen koskee asetuksen N:o 1049/2001 virheellistä tulkintaa siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin ei ole ottanut kyseisen asetuksen 4 artiklassa säädettyjä poikkeuksia tulkitessaan huomioon asetuksen N:o 4064/89 säännöksiä.

70 Toinen valitusperuste, joka jakautuu viiteen osaan, koskee asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 ja 3 kohdan virheellistä tulkintaa. Ensimmäinen osa koskee velvollisuutta tutkia konkreettisesti ja asiakirjakohtaisesti jokaista asiakirjaa, jota tutustumispyyntö koskee. Toinen osa koskee kyseisen asetuksen 4 artiklan 2 kohdan kolmannen luetelmakohdan, joka koskee tutkintatoimien tarkoitusten suojaa koskevaa poikkeusta, virheellistä tulkintaa. Kolmas osa koskee kyseisen asetuksen 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan, joka koskee taloudellisten etujen suojaa koskevaa poikkeusta, virheellistä tulkintaa. Neljäs osa koskee saman asetuksen 4 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan, joka koskee päätöksentekomenettelyn suojaa koskevaa poikkeusta, virheellistä tulkintaa. Viides osa koskee asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 6 kohdan, joka koskee oikeutta tutustua asiakirjojen osiin, virheellistä tulkintaa.

71 Valituksensa alkuosassa komissio muistuttaa riidanalaiseen päätökseen viitaten poikkeuksista, joiden piiriin riidanalaiset asiakirjat kuuluvat ja joiden perusteella tutustumispyynnön hylkääminen on ollut perusteltua. Näistä poikkeuksista säädetään seuraavissa säännöksissä:

— asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmas luetelmakohta, joka koskee tutkintatoimien tarkoitusten suojaa ja jota sovelletaan kaikkiin riidanalaisiin asiakirjoihin

— kyseisen asetuksen 4 artiklan 2 kohdan ensimmäinen luetelmakohta, joka koskee taloudellisten etujen suojaa ja jota sovelletaan valituksenalaisen tuomion 1 kohdan d, e ja h alakohdassa ja 2 kohdan b, c (osittain), d, f, g ja i alakohdassa tarkoitettuihin asiakirjoihin

— kyseisen asetuksen 4 artiklan 3 kohdan toinen alakohta, joka koskee toimielimen päätöksentekomenettelyn suojaa ja jota sovelletaan kahteen valituksenalaisen tuomion 1 kohdan g alakohdassa tarkoitetuista kolmesta komission sisäisestä muistiosta

— saman asetuksen 4 artiklan 2 kohdan toinen luetelmakohta, joka koskee oikeudellisen neuvonannon suojaa ja jota sovelletaan valituksenalaisen tuomion 1 kohdan g alakohdassa tarkoitettuun komission oikeudellisen yksikön lausuntoon.

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

Asetuksen N:o 1049/2001 virheellinen tulkinta, joka liittyy siihen, että asetuksen N:o 4064/89 säännöksiä ei ole otettu huomioon

72 Komission mukaan unionin yleinen tuomioistuin ei ole tulkinnut ja soveltanut asetusta N:o 1049/2001 johdonmukaisesti, mikä johtaa ristiriitaan yrityskeskittymien valvontamenettelyä koskevien säännösten kanssa ja on unionin lainsäätäjän tahdon vastaista. Kyseinen asetus muodostaa komission mukaan yleisen säännön, jota sovelletaan kaikkiin toimielinten hallussa oleviin asiakirjoihin. Poikkeuksista toimielinten asiakirjoihin tutustumista koskevasta oikeudesta on näin ollen säädetty yleisin sanankääntein yleisten tai yksityisten etujen suojaamiseksi ja sen mahdollistamiseksi, että niitä voidaan soveltaa mitä erilaisimmissa käytännön tilanteissa. Näitä poikkeuksia on siis tulkittava siten, että niillä suojataan oikeutettuja yleisiä tai yksityisiä etuja kaikilla toimielinten toimialoilla etenkin silloin, kun näitä etuja suojataan nimenomaisesti muiden unionin oikeuden säännösten, kuten asetuksen N:o 4064/89 säännösten, nojalla.

73 Unionin tuomioistuimella on komission mukaan jo ollut tilaisuus tulkita asetusta N:o 1049/2001 yhdessä muiden asiaa koskevien säädösten kanssa asiassa C-139/07 P, komissio vastaan Technische Glaswerke Ilmenau, 29.6.2010 annetussa tuomiossa (Kok., s. I-5885) ja asiassa C-28/08 P, komissio vastaan Bavarian Lager, 29.6.2010 annetussa tuomiossa (Kok., s. I-6055). Valituksenalaisessa tuomiossa on kuitenkin sovellettu näitä normeja ristiriitaisesti monilla tavoin.

74 Unionin yleinen tuomioistuin on siis komission mukaan horjuttanut asetuksen N:o 4064/89 tasapainoa. Yrityksille asetettuja tietojenantovelvollisuuksia ja komission laajoja tutkintavaltuuksia kompensoidaan kyseisessä asetuksessa säädetyillä vahvempaa suojaa koskevilla säännöksillä ja asetuksella N:o 802/2004, joka on kyseisen asetuksen täytäntöönpanoasetus. Suojatakeiden tarkoituksena on yhtäältä yrityskeskittymien valvontajärjestelmän asianmukaisen toiminnan mahdollistaminen yleisen edun nimissä ja toisaalta kyseisten yritysten oikeutettujen etujen, jotka koskevat sitä, että niiden komissiolle toimittamia tietoja käytetään ainoastaan tutkintaa varten, ja sitä, että luottamuksellisia tietoja ei paljasteta, turvaaminen suojaamalla niitä samalla siltä, että viranomaiset puuttuvat niiden yksityiseen toimintaan.

75 Komission mukaan SEUT 339 artiklaan kirjatun ja asetuksen N:o 4064/89 17 artiklassa toistetun salassapitovelvollisuuden tarkoituksena on sen lisäksi, ettei yritysten liikesalaisuuksia paljasteta ja yritysten muita taloudellisia etuja loukata, myös yritysten puolustautumisoikeuksien turvaaminen.

Tämä tulkinta perustuu asiassa C-67/91, Asociación Española de Banca Privada ym., 16.7.1992 annettuun tuomioon (Kok., s. I-4785, Kok. Ep. XIII, s. I-87), yhdistetyissä asioissa C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P ja C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij ym. vastaan komissio, 15.10.2002 annettuun tuomioon (Kok., s. I-8375) ja asiassa C-450/06, Varec, 14.2.2008 annettuun tuomioon (Kok., s. I-581).

76 Komissio korostaa, että yritysten, jotka ovat keskittymän osapuolia, sille toimittamien tietojen on katsottava kuuluvan niiden yksityisen toiminnan piiriin, ja niiden osalta on noudatettava Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 8 artiklaa. Ainoastaan menettelyn asianosaisilla ja mahdollisesti muilla luonnollisilla henkilöillä ja oikeushenkilöillä, jotka osoittavat, että heillä on asiassa riittävä etu, on asetuksen N:o 4064/89 18 artiklan 3 kohdan mukaan oikeus tutustua yrityskeskittymää koskeviin asiakirja-aineiston asiakirjoihin, lukuun ottamatta liikesalaisuuden piiriin kuuluvia asiakirjoja. Muilta pyynnön esittäjiltä, jotka eivät osoita, että heillä on asiassa tällaista etua, evätään oikeus tutustua asiakirja-aineiston asiakirjoihin yksinomaan tällä perusteella ilman muunlaisia perusteluita.

77 Unionin yleinen tuomioistuin ei siis komission mukaan tarkoituksellisesti ole ottanut valituksenalaisessa tuomiossa huomioon asetuksissa N:o 4064/89 ja N:o 802/2004 säädettyä järjestelmää.

78 Unionin yleinen tuomioistuin on komission mukaan rikkonut unionin oikeutta, kun se on asettanut asetuksen N:o 1049/2001 etusijalle muihin oikeusnormeihin – asetuksen N:o 4064/89 lisäksi Euroopan unionin perusoikeuskirjaan ja ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyyn yleissopimukseen – nähden.

79 Lagardère katsoo, että unionin yleinen tuomioistuin on hylännyt valituksenalaisen tuomion 33–38 kohdassa virheellisesti väitteen siitä, että on sovellettava yksinomaan keskittymien valvonnan alalla säädettyjä sääntöjä, jotka koskevat oikeutta tutustua asiakirjoihin.

80 Tšekin tasavalta korostaa valituksen tueksi sitä, että periaate, joka koskee oikeutta tutustua toimielinten asiakirjoihin, ei ole ehdoton periaate ja että siihen sovelletaan tiettyjä rajoituksia, kuten salassapitovelvollisuuden noudattamista tai osapuolten liikesalaisuuksien kunnioittamista. Näin ollen on tarpeen, että oikeus tutustua tietoja sisältäviin asiakirjoihin rajoitetaan koskemaan sellaisia asiakirjoihin tutustumista pyytäviä henkilöitä, joihin asiakirjat vaikuttavat ”jossain määrin” ja jotka ovat osoittaneet, että heillä on asiassa riittävä etu asetuksessa N:o 4064/89 tarkoitetulla tavalla. Tšekin tasavalta väittää, että silloin, kun on kyse yrityskeskittymistä, siitä, että asiakirjoihin tutustuminen sallittaisiin, voisi aiheutua osapuolena olevan yrityksen kilpailijoille huomattavaa markkinaetua.

81 Odile Jacob toteaa, että peruste, joka koskee asetuksen N:o 4064/89 säännösten soveltamista, on esitetty ensimmäistä kertaa muutoksenhakuvaiheessa ja että se on näin ollen jätettävä tutkimatta. Kyseinen yhtiö korostaa sitä, että komission menettely tässä oikeusasteessa on ristiriitaista, koska kyseinen toimielin oli jättänyt kokonaan ottamatta huomioon kyseisen asetuksen sovellettavuuden, kun se päätti esittää valikoivasti tiettyjä asiakirjoja unionin yleisessä tuomioistuimessa tai kun se käsitteli kyseisiä asiakirjoja koskevia tutustumispyyntöjä.

82 Odile Jacob toteaa toissijaisesti, että ensimmäinen valitusperuste on joka tapauksessa selvästi perusteeton. Komissio on soveltanut virheellisesti unionin oikeusjärjestyksen yhtenäisyyden periaatetta väitteensä tueksi. Komission arviointi, joka koskee kyseisen asetuksen ja oikeutta tutustua asiakirjoihin koskevien erityisasetusten välistä yhteyttä, on ristiriidassa asetuksen N:o 1049/2001 valmisteluasiakirjojen kanssa. Kyseisessä asetuksessa vahvistetut periaatteet voidaan sivuuttaa ainoastaan tilanteessa, jossa erityisissä oikeusnormeissa säädetään laajemmasta oikeudesta tutustua asiakirjoihin, eikä päinvastoin. Kilpailuoikeus ei ole poikkeusjärjestelmä, jolla pyritään rajoittamaan

asetuksen N:o 1049/2001 säännöksiä. Yrityskeskittymiä koskevat asetukset ja oikeutta tutustua asiakirjoihin koskevat asetukset eivät ole ristiriitaisia ja unionin yleinen tuomioistuin on luonut aivan oikein tasapainon niiden välille.

83 Odile Jacobin mukaan yrityskeskittymiä koskeviin tutkintoihin liittyvän asiakirjoihin tutustumista koskevan oikeuden osalta on erotettava komission ja tutkinnan kohteena olevien yritysten väliset suhteet ja komission ja kolmansien väliset suhteet. Ensimmäisessä suhteessa asetuksella N:o 4064/89 taataan se, että näiden tutkintojen kohteena olevien yritysten puolustautumisoikeuksia suojataan. Toisessa suhteessa komissiota sitoo asetuksen N:o 1049/2001 nojalla avoimuusvelvoite. Näillä kahdella velvoitteella pyritään samaan päämäärään eli varmistamaan se, että komission toiminta pysyy laillisuuden rajoissa. Toisin kuin komissio väittää, tämä asia ja edellä mainittu asia komissio vastaan Bavarian Lager eivät vastaa toisiaan.

84 Ruotsin kuningaskunta korostaa Odile Jacobin tueksi sitä, että se, että erityislainsäädännössä säädetään muunlaisia toimielinten asiakirjoihin tutustumista koskevia sääntöjä, ei merkitse sitä, että näille säännöille on annettava automaattisesti etusija asetuksen N:o 1049/2001 sääntöihin nähden. Kun kaikki salassapitoa koskevat säännöt otetaan huomioon, tällainen tulkinta vähentäisi huomattavasti kyseisen asetuksen merkitystä, olisi SEU 1 artiklan, SEUT 15 artiklan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 42 artiklaan sisältyvän toimielinten toiminnan mahdollisimman laajaa avoimuutta koskevan periaatteen vastainen ja tekisi kyseisestä asetuksesta merkityksettömän ja vaikutuksettoman.

85 Ruotsin kuningaskunta toteaa, että edellä mainitussa asiassa Asociación Española de Banca Privada ym. ja edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Limburgse Vinyl Maatschappij ym. vastaan komissio annetuissa tuomioissa täsmennetään, että yrityskeskittymien valvontamenettelyn yhteydessä saatujen tietojen käyttöä koskevan rajoituksen, yhdistettynä salassapitovelvollisuuteen, tarkoituksena on suojata yritysten puolustautumisoikeuksia. Kyseinen rajoitus estää komissiota käyttämästä missään muussa yhteydessä yritysten tällaisen menettelyn yhteydessä antamia tietoja. Kuten unionin yleinen tuomioistuin korostaa, kyseisellä rajoituksella ei ole sen sijaan mitään muuta tarkoitusta kuin se, että komission oikeutta käyttää itse tietoja, joita rajoitus koskee, rajoitetaan, eikä kyseinen rajoitus vaikuta yleisön oikeuteen tutustua asiakirjoihin. Asetuksen N:o 4064/89 17 artiklan 1 kohtaa ei ole tarpeen ottaa huomioon tulkittaessa asetuksessa N:o 1049/2001 säädettyjä poikkeuksia.

86 Lisäksi Ruotsin kuningaskunta katsoo, että asetuksen N:o 4064/89 17 artiklan 2 kohtaa, joka koskee salassapitovelvollisuutta, ja kyseisen asetuksen 18 artiklan 3 kohtaa, jossa suojataan asianosaisten puolustautumisoikeuksia, ei voida myöskään ymmärtää siten, että ne voivat johtaa siihen, että asetuksessa N:o 1049/2001 säädettyjä poikkeuksia tulkitaan laajemmin kuin viimeksi mainitun asetuksen 4 artiklan sanamuodosta ilmenevällä tavalla.

Asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 ja 3 kohdan virheellinen tulkinta

– Toisen valitusperusteen ensimmäinen osa, joka koskee jokaisen kyseessä olevan asiakirjan asiakirjakohtaista ja konkreettista tutkimista koskevaa velvollisuutta

87 Komissio riitauttaa toisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa valituksenalaisessa tuomiossa vahvistetun kaikkien riidanalaisten asiakirjojen konkreettista ja asiakirjakohtaista tutkimista koskevan velvollisuuden.

88 Komissio toteaa Lagardèren tukemana, että edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Technische Glaswerke Ilmenau annetusta tuomiosta ilmeneviä periaatteita, joita sovelletaan valtiontukea koskevissa asioissa, voidaan soveltaa yrityskeskittymien valvontamenettelyyn, koska kyseisessä tuomiossa vahvistetaan yleinen olettama, jonka mukaan asiakirja-aineiston asiakirjojen sisältämien tietojen julkinen ilmaiseminen vaarantaa lähtökohtaisesti tutkinnan tarkoitusten suojan.

89 Komissio toteaa, että on hyväksyttävä yleinen olettama, jonka mukaan oikeus tutustua asiakirjoihin, joihin kolmansilla, jotka eivät ole kyseessä olevan asian osapuolia, ei ole oikeutta tutustua, vaarantaa lähtökohtaisesti tutkintatoimien tarkoitusten suojan. Tällaisiin asiakirjoihin on mahdollista tutustua ainoastaan silloin, kun ne eivät kuulu kyseisen olettaman alaan tai kun on olemassa ylivoimainen yleinen etu, joka asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan nojalla oikeuttaa tietojen antamisen niiden sisällöstä.

90 Odile Jacob, joka nojautuu unionin yleisen tuomioistuimen perusteluihin, katsoo, että toisen valitusperusteen ensimmäinen osa on perusteeton. Jokaisen asiakirjan asiakirjakohtaisessa ja konkreettisessa tutkinnassa on kyse periaatteellisesta ratkaisusta, jota on sovellettava kaikkiin asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklassa säädettyihin poikkeuksiin jopa yrityskeskittymien valvonnan yhteydessä. Se, että komission hallussa on erittäin luottamuksellisia tietoja, ei vapauta komissiota lainkaan tätä asiakirjakohtaista ja konkreettista tutkintaa koskevasta velvollisuudesta vaikka vain sen määrittämiseksi, mitkä näistä asiakirjoista eivät sisällä tällaisia tietoja ja mihin niistä voidaan mahdollisesti antaa oikeus tutustua kokonaan tai osittain.

91 Odile Jacob katsoo, että viittaus edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Technische Glaswerke Ilmenau annettuun tuomioon ei ole merkityksellinen yrityskeskittymää koskevassa asiassa, koska valtiontukea koskevissa asioissa, kuten kyseisessä tuomiossa kyseessä olleessa asiassa, asianomaisilla henkilöillä ei ole mitään oikeutta tutustua komission hallintomenettelyn asiakirja-aineiston asiakirjoihin, kun taas tilanne on toinen yrityskeskittymien valvontaa koskevissa asioissa, koska asetuksen N:o 4064/89 17 ja 18 artiklassa annetaan tällainen tutustumisoikeus. Lisäksi edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Technische Glaswerke Ilmenau osa kyseisestä tuesta oli ollut komission tutkinnan kohteena, joten tutkintatoimien tarkoitusten suojaa koskevaan poikkeukseen olisi vielä voitu vedota.

– Toisen valitusperusteen toinen osa, joka koskee asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmannen luetelmakohdan, joka koskee tutkintatoimien tarkoitusten suojaa koskevaa poikkeusta, virheellistä tulkintaa

92 Komissio väittää, että tutkinnan, johon riidanalaiset asiakirjat liittyvät, ei voida katsoa päättyneen, koska soveltuvuutta koskevan päätöksen ja hyväksymistä koskevan päätöksen pätevyys oli riitautettu ja koska siinä tapauksessa, että kyseiset päätökset kumottaisiin, komission olisi aloitettava tutkinta uudelleen. Unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 77 kohdassa tekemä päätelmä, jonka mukaan riidanalaiset asiakirjat eivät kuuluneet enää silloin, kun riidanalainen päätös tehtiin, tutkintatoimien tarkoitusten suojaa koskevan poikkeuksen soveltamisalaan, on komission mukaan oikeudenvastainen.

93 Edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Technische Glaswerke Ilmenau annetusta tuomiosta käy komission mukaan ilmi, että kyseistä poikkeusta voidaan yhä soveltaa ja sen perusteella voidaan evätä yleisesti oikeus tutustua asiakirjoihin ilman, että on tarpeen suorittaa konkreettista tutkimista kyseisen tutkinnan lopettamista koskevan komission päätöksen tekemisen jälkeen. Kyseisessä tuomiossa ei nimittäin eroteta menettelyjen vaihetta vireillä olevien tutkintojen ja päätettyjen tutkintojen mukaan.

94 Komissio katsoo, että valituksenalaisessa tuomiossa ei ole otettu asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmannen luetelmakohdan tulkinnassa huomioon kyseisen säännöksen tavoitetta ja että kyseinen tulkinta johtaa yrityskeskittymien valvontaa koskevaan ristiriitaisuuteen. Vaikka oikeus tutustua asiakirjoihin evätään kaikilta kolmansilta, jotka eivät ole osoittaneet, että heillä on menettelyyn liittyvä riittävä etu, kilpailusääntöjen nojalla tutkimatta lainkaan asiakirjoja, kyseinen oikeus voidaan evätä yleisöön kuuluvalta henkilöltä ainoastaan kyseisten asiakirjojen sisällön konkreettisen ja yksityiskohtaisen tutkimisen perusteella ja yksinkohtaisin perusteluin, mikä vääristää täysin tällaisen menettelyn rakenteen.

95 Odile Jacob toteaa, että toisen valitusperusteen toisen osan yhteydessä esitetyt väitteet ovat pääasiallisesti samanlaisia kuin komission jo ensimmäisessä oikeusasteessa ja toisen valitusperusteen ensimmäisen osan yhteydessä esittämät väitteet.

96 Odile Jacob väittää, että asetukset N:o 4064/89 ja N:o 1049/2001 eivät ole ristiriitaisia siltä osin kuin ne koskevat kolmansien oikeutta tutustua asiakirjoihin. Näissä kahdessa asetuksessa säädetään, että ”kolmansilla”, ovatpa he keitä tahansa, ei voi olla ehdotonta oikeutta tutustua asiakirjoihin eikä niiltä voida ehdottomasti evätä tällaista oikeutta.

– Toisen valitusperusteen kolmas osa, joka koskee asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan, joka koskee taloudellisten etujen suojaa koskevaa poikkeusta, virheellistä tulkintaa

97 Komissio riitauttaa unionin yleisen tuomioistuimen tulkinnan asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisestä luetelmakohdasta, joka koskee taloudellisten etujen suojaa koskevaa poikkeusta. Komissio väittää, että yrityskeskittymä edellyttää luonteensa vuoksi suuren tietojen, jotka ovat erittäin luottamuksellisia ja joihin sovelletaan SEUT 339 artiklassa ja asetuksen N:o 4064/89 17 artiklassa asetettua salassapitovelvollisuutta, määrän toimittamista. Näin ollen käsiteltävässä asiassa on riidanalaisten asiakirjojen luottamuksellisuuden ja sen, että niiden käyttö rajataan siihen, mitä asetuksen N:o 1049/2001 16 artiklassa on säädetty, takaamiseksi tarpeen, että riidanalaisiin asiakirjoihin tutustumista koskeva oikeus voidaan evätä ilman, että on tarpeen tutkia kyseisiä asiakirjoja konkreettisesti ja yksityiskohtaisesti. Ei ole myöskään tarpeen kuulla kolmatta, koska asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 4 kohdasta ilmenee selvästi, että riidanalaisten asiakirjojen sisällöstä ei voida antaa tietoa yleisölle. Lisäksi kyseiset asiakirjat toimittanut osapuoli eli Lagardère vastustaa yhä tiedon antamista niiden sisällöstä, kuten sen osallistuminen oikeudenkäyntiin tässä oikeusasteessa osoittaa.

98 Odile Jacob katsoo, että asetuksessa N:o 4064/89 säädetyt säännöt oikeudesta tutustua asiakirjoihin eivät millään tavalla vapauta komissiota tutkimasta jokaista asiakirjaa, luottamukselliset asiakirjat mukaan lukien, konkreettisesti ja asiakirjakohtaisesti asetuksen N:o 1049/2001 nojalla tehdyn tutustumispyynnön perusteella kyseessä olevien etujen suojaamiseksi ja sekä kyseisten yritysten taloudellisten etujen että oikeuden, joka koskee ainakin asiakirjojen osiin tutustumista ja joka voidaan evätä ainoastaan konkreettisella ja asiakirjakohtaisella perusteella, riittävän suojan takaamiseksi. Lisäksi asetuksen N:o 4064/89 mukaisella luottamuksellisuuden käsitteellä ja taloudellisten etujen suojan käsitteellä on sama merkitys. Joka tapauksessa silloin, kun asetukset N:o 4064/89 ja N:o 1049/2001 ovat mahdollisesti ristiriitaisia, ei voida katsoa, että viimeksi mainitun on väistyttävä, koska siinä edellytetään, että muut toimielinten asiakirjoihin tutustumista koskevat säännökset ovat sen säännösten mukaisia.

– Toisen valitusperusteen neljäs osa, joka koskee asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan, joka koskee toimielimen päätöksentekomenettelyn suojaa koskevaa poikkeusta, virheellistä tulkintaa

99 Komission mukaan unionin yleinen tuomioistuin on tulkinnut asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 3 kohdan toista alakohtaa, joka koskee toimielimen päätöksentekomenettelyn suojaa koskevaa poikkeusta, virheellisesti. Komissio toteaa, kuten se on todennut muistakin poikkeuksista, että on olemassa olettama, jonka mukaan oikeus tutustua asiakirjoihin ei koske yrityskeskittymiä koskevia sisäisiä asiakirjoja, jotta vältetään riski komission päätöksentekomenettelyn vakavasta vahingoittamisesta.

100 Odile Jacob ei hyväksy kyseistä olettaman, jonka mukaan oikeus tutustua asiakirjoihin ei koske yrityskeskittymiä koskevia asiakirjoja, käsitettä. Komission olisi pitänyt esittää konkreettisia perusteita eikä yleisluonteisia toteamuksia. Asetuksen N:o 1049/2001 antamiseen johtaneissa

valmisteluasiakirjoissa oli hylätty periaate, jonka mukaan oikeus tutustua asiakirjoihin ei koske mitään toimielinten sisäisiä muistioita. Näin ollen ei voida hyväksyä, että oikeus tutustua mihin tahansa sisäiseen muistioon evätään pelkästään sillä perusteella, että kyseinen muistio on kyseisen asetuksen 4 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettu mielipide.

– Toisen valitusperusteen viides osa, joka koskee asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 6 kohdan, joka koskee oikeutta tutustua asiakirjojen osiin, virheellistä tulkintaa

101 Komissio katsoo, että oikeus tutustua riidanalaisiin asiakirjoihin voitiin evätä perustellusti yleisten olettamien perusteella ja että kyseisessä epäämisessä ei näin ollen voitu loukata asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 6 kohdan mukaista oikeutta tutustua näiden asiakirjojen osiin.

102 Odile Jacob katsoo, että komissio ei voinut vapautua yleisen olettaman, jonka mukaan oikeus tutustua asiakirjoihin ei koske kyseisiä asiakirjoja, perusteella velvoitteestaan toimittaa riidanalaiset asiakirjat ja että sen piti erityisesti tutkia, oliko kyseisten asiakirjojen osiin mahdollista tutustua kyseisen asetuksen 4 artiklan 6 kohdassa säädetyllä tavalla.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

103 Koska ensimmäinen ja toinen valitusperuste ovat suurelta osin päällekkäisiä, niitä on tarkasteltava yhdessä.

104 Aluksi on vastattava Odile Jacobin esittämään väitteeseen siitä, että kysymystä asetuksen N:o 4064/89 ja asetuksen N:o 1049/2001 välisestä yhteydestä ei voida ottaa tutkittavaksi muutoksenhakuvaiheessa.

105 Kyseinen väite ei ole perusteltu. On selvää, että komissio on vedonnut unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämässään vastineessa asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa säädettyyn tutkintatoimien tarkoitusten suojaa koskevaan poikkeukseen oikeuttaakseen sen, että se epäsi tietojen antamisen riidanalaisten asiakirjojen sisällöstä. Siitä huolimatta, että komissio ei ole maininnut kyseisessä vastineessa nimenomaisesti asetusta N:o 4064/89, on selvää, että tutkintatoimet, joihin komissio on vedonnut, koskivat kyseisen asetuksen soveltamisalaan kuuluvaa yrityskeskittymää koskevaa hallinnollista menettelyä. Tämä käy ilmi 27.1.2005 päivätystä Odile Jacobin ensimmäisestä kirjeestä, jossa komissiolta pyydetään oikeutta tutustua soveltuvuutta koskevan päätöksen tekemiseen johtanutta hallinnollista menettelyä koskeviin asiakirjoihin. Ensimmäinen asiakirja, jonka unionin yleinen tuomioistuin on yksilöinyt valituksenalaisen tuomion 1 kohdan a alakohdassa pyydetyksi asiakirjaksi, on 5.6.2003 tehty komission päätös aloittaa asetuksen N:o 4064/89 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan perusteella perusteellinen tutkinta. Lisäksi komissio mainitsee kyseisen asetuksen nimenomaisesti unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämässään vastauskirjelmässä.

106 Näin ollen on todettava, että kysymyksellä asetuksen N:o 4064/89 ja asetuksen N:o 1049/2001 välisestä yhteydestä ei muuteta oikeudenkäynnin kohdetta, ja unionin tuomioistuimen on tutkittava se.

107 Komissio väittää kahdessa valitusperusteessaan pääasiallisesti, että unionin yleisen tuomioistuimen perustelut ovat virheellisiä, koska asetuksen N:o 4064/89 merkityksellisiä säännöksiä, jotka koskevat oikeutta tutustua yrityskeskittymän valvontamenettelyyn liittyviin asiakirjoihin, ei ole otettu huomioon tulkittaessa asiakirjoihin tutustumista koskevasta oikeudesta asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä ja kolmannessa luetelmakohdassa säädettyjä poikkeuksia, jotka koskevat taloudellisten etujen suojaa ja tutkintatoimien tarkoitusten suojaa.

108 Kyseinen väite on perusteltu asetuksen N:o 1049/2001 ja tiettyjen unionin oikeuden erityissäädösten välistä suhdetta koskevan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön valossa; se perustuu erityisesti edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Technische Glaswerke Ilmenau ja edellä mainitussa asiassa

komissio vastaan Bavarian Lager annettuihin tuomioihin ja yhdistetyissä asioissa C-514/07 P, C-528/07 P ja C-532/07 P, Ruotsi ym. vastaan API ja komissio, 21.9.2010 annettuun tuomioon (Kok., s. I-8533).

109 Käsiteltävä asia nimittäin koskee asetuksen N:o 1049/2001 ja toisen säädöksen eli asetuksen N:o 4064/89, jolla säännellään unionin oikeuden tiettyä alaa, välistä suhdetta. Näillä kahdella asetuksella on erilaiset tavoitteet. Ensiksi mainitulla asetuksella pyritään turvaamaan viranomaisten päätöksentekomenettelyn ja niiden päätösten perusteena olevien tietojen mahdollisimman laaja avoimuus. Sillä pyritään siis tekemään asiakirjoihin tutustumista koskevan oikeuden käyttö mahdollisimman helpoksi sekä edistämään hyviä hallintokäytäntöjä. Toiseksi mainitulla asetuksella pyritään turvaamaan salassapitovelvollisuuden noudattaminen yhteisönlaajuisten yrityskeskittymien valvontamenettelyissä.

110 Käsiteltävässä asiassa näihin kahteen asetukseen ei sisälly säännöstä, jossa säädettäisiin nimenomaisesti toisen ensisijaisuudesta toiseen nähden. Näin ollen on turvattava kummankin asetuksen soveltaminen tavalla, joka on yhteensopiva toisen asetuksen soveltamisen kanssa ja joka mahdollistaa siten toisen asetuksen johdonmukaisen soveltamisen.

111 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että vaikka asetuksella N:o 1049/2001 pyritään myöntämään yleisölle mahdollisimman laaja oikeus tutustua toimielinten asiakirjoihin, kyseiseen oikeuteen sovelletaan kuitenkin kyseisen asetuksen 4 artiklassa säädettyjen poikkeusten järjestelmän valossa tiettyjä yleiseen tai yksityiseen etuun liittyviin syihin perustuvia rajoituksia (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Technische Glaswerke Ilmenau, tuomion 51 kohta).

112 Käsiteltävässä asiassa komissio on kieltäytynyt toimittamasta riidanalaisia asiakirjoja Odile Jacobille vedoten ensinnäkin kaikkien kyseisten asiakirjojen osalta asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa säädettyyn poikkeukseen ja toiseksi tiettyjen kyseisten asiakirjojen osalta poikkeuksiin, jotka koskevat taloudellisten etujen suojaa, toimielimen päätöksentekomenettelyn suojaa ja oikeudellisen neuvonannon suojaa ja joista on säädetty kyseisen asetuksen 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa, 3 kohdan toisessa alakohdassa ja 2 kohdan toisessa luetelmakohdassa.

113 Tässä yhteydessä on todettava, että unionin toimielin voi ottaa sen hallussa olevia asiakirjoja koskevaa tutustumispyyntöä arvioidessaan huomioon useita asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklassa mainittuja epäämisperusteita.

114 Käsiteltävässä asiassa komissio saattoi näin ollen legitiimisti nojautua useisiin perusteisiin kumulatiivisesti evätäkseen oikeuden tutustua riidanalaisiin asiakirjoihin. Epäämisperusteet perustuvat kaikkien kyseisten asiakirjojen osalta pääasiallisesti tutkintatoimien tarkoitusten suojaa koskevaan poikkeukseen ja toissijaisesti ja erityisesti muihin tämän tuomion 112 kohdassa kuvailtuihin poikkeuksiin.

115 Ensinnäkin on selvää, että komission ja ilmoituksen tehneiden osapuolten tai kolmansien välillä vaihdetut asiakirjat kuuluvat tosiasiallisesti asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa tarkoitetun tutkintatoimen alaan. Kun lisäksi otetaan huomioon yrityskeskittymän valvontamenettelyn tavoite, joka on sen tarkastaminen, antaako keskittymä ilmoituksen tehneille osapuolille markkinavoimaa, joka saattaa vaikuttaa merkittävästi kilpailuun, komissio saa tällaisen menettelyn yhteydessä arkaluonteisia kaupallisia tietoja, jotka koskevat menettelyssä mukana olevien yritysten taloudellisia strategioita, myynnin määrää, markkinaosuuksia tai liikesuhteita, joten tutustuminen tällaiseen valvontamenettelyyn liittyviin asiakirjoihin voi vaarantaa kyseisten yritysten taloudellisten etujen suojan. Näin ollen taloudellisten etujen suojaa ja tutkintatoimien tarkoitusten suojaa koskevat poikkeukset liittyvät käsiteltävässä asiassa läheisesti toisiinsa.

116 Sen perustelemiseksi, että toimielin päättää olla antamatta tutustuttavaksi asiakirjaa, ei lähtökohtaisesti riitä, että tämä asiakirja kuuluu jonkin asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdassa mainitun toiminnan tai intressin alaan, vaan asianomaisen toimielimen on myös selitettävä, millä tavoin tähän asiakirjaan tutustuminen voisi konkreettisesti ja tosiasiallisesti loukata etua, jota suojataan tässä säännöksessä säädetyllä poikkeuksella. Kyseinen toimielin voi kuitenkin käyttää tältä osin perusteluina yleisiä olettamia, joita sovelletaan tiettyihin asiakirjojen luokkiin, koska samankaltaiset yleisluonteiset toteamukset saattavat olla sovellettavissa luonteeltaan samanlaisia asiakirjoja koskeviin tiedonsaantipyyntöihin (ks. em. asia komissio v. Technische Glaswerke Ilmenau, tuomion 53 ja 54 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

117 Unionin tuomioistuin on katsonut, että valtiontukien valvontamenettelyissä tällaiset yleiset olettamat voivat perustua Euroopan yhteisön perustamissopimuksen [88] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22.3.1999 annettuun neuvoston asetukseen (EY) N:o 659/1999 (EYVL L 83, s. 1), jossa säännellään nimenomaisesti valtiontukia ja johon sisältyy säännöksiä, jotka koskevat oikeutta tutustua tietoihin ja asiakirjoihin, jotka on saatu tutkintamenettelyn ja valtiontuen valvontamenettelyn yhteydessä (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Technische Glaswerke Ilmenau, tuomion 55–57 kohta).

118 Tällaisia yleisiä olettamia voidaan soveltaa yrityskeskittymien valvontamenettelyn alalla sen vuoksi, että säännöstössä, jossa kyseistä menettelyä säännellään, säädetään myös tällaisen menettelyn yhteydessä saatujen tai vahvistettujen tietojen käsittelyä koskevia tiukkoja sääntöjä.

119 Asetuksen N:o 4064/89 17 artikla ja 18 artiklan 3 kohta sekä asetuksen N:o 447/98 17 artikla ovat nimittäin tietojen käyttöä yrityskeskittymien valvontamenettelyn yhteydessä koskevia rajoittavia säännöksiä, joissa oikeus tutustua asiakirjoihin rajoitetaan koskemaan ”välittömiä asianosaisia” ja ”muita asianosaisia” rajoituksin, jotka johtuvat menettelyssä mukana olevien yritysten perustellusta intressistä siihen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta, ja sillä edellytyksellä, että saatuja tietoja käytetään vain asianomaisen pyynnön, tutkimuksen tai kuulemisen tarkoituksiin ja että tietoja, jotka ovat luonteeltaan salassa pidettäviä, ei ilmaista. Nämä säännökset on olennaisilta osin toistettu asetuksen N:o 139/2004 17 artiklassa ja 18 artiklan 3 kohdassa ja asetuksen N:o 802/2004 17 artiklassa.

120 On tosin totta, että oikeus tutustua hallintomenettelyn asiakirja-aineistoon yrityskeskittymän valvontamenettelyssä ja asetukseen N:o 1049/2001 perustuva oikeus tutustua asiakirjoihin eroavat oikeudellisesti toisistaan, mutta ne johtavat tästä huolimatta funktionaaliselta kannalta katsoen toisiinsa rinnastettaviin tilanteisiin. Oikeus tutustua asiakirjoihin mahdollistaa tämän oikeuden myöntämisen oikeudellisesta perustasta riippumatta sen, että asianomaiset voivat saada komissiolle esitetyt huomautukset ja asiakirjat (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Technische Glaswerke Ilmenau, tuomion 59 kohta).

121 Tässä tilanteessa asetukseen N:o 1049/2001 perustuva yleinen oikeus tutustua komission ja ilmoituksen tehneiden osapuolten tai kolmansien välillä tällaisen menettelyn yhteydessä vaihdettuihin asiakirjoihin olisi, kuten komissio on korostanut, omiaan vaarantamaan tasapainon, jonka unionin lainsäätäjä on halunnut varmistaa yrityskeskittymistä annetulla asetuksella yhtäältä kyseisten yritysten velvollisuuden, joka koskee mahdollisesti arkaluonteisten kaupallisten tietojen toimittamista komissiolle, jotta tämä voi arvioida keskittymähankkeen yhteensoveltuvuutta yhteismarkkinoille, ja toisaalta näin komissiolle toimitettuihin tietoihin salassapidon ja liikesalaisuuden takia liittyvän vahvemman suojan takaamisen välillä.

122 Jos muut henkilöt kuin ne, joilla on yrityskeskittymien valvontamenettelyä koskevan säännöstön mukaan oikeus tutustua asiakirjoihin, tai ne, joita voidaan pitää osapuolina mutta jotka eivät ole käyttäneet oikeuttaan tutustua tietoihin tai joilta on evätty oikeus tutustua tietoihin, voisivat saada oikeuden tutustua tällaiseen menettelyyn liittyviin asiakirjoihin asetuksen N:o 1049/2001 perusteella, kyseisellä säännöstöllä käyttöön otettu järjestelmä vaarantuisi.

123 Unionin yleisen tuomioistuimen olisi näin ollen pitänyt asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä ja kolmannessa luetelmakohdassa säädettyjä poikkeuksia tulkitessaan hyväksyä yleinen olettama, jonka mukaan tietojen antaminen komission ja yritysten välillä yrityskeskittymien valvontamenettelyn aikana vaihdettujen asiakirjojen sisällöstä vaarantaa lähtökohtaisesti sekä tutkintatoimien tarkoitusten suojan että tällaisessa menettelyssä mukana olevien yritysten taloudellisten etujen suojan (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Technische Glaswerke Ilmenau, tuomion 61 kohta).

124 Kun otetaan huomioon keskittymän valvonnan yhteydessä suojattujen etujen luonne, on katsottava, että edellisessä kohdassa tehty päätelmä pätee siitä riippumatta, koskeeko tutustumispyyntö jo päätettyä valvontamenettelyä vai vireillä olevaa menettelyä. Menettelyssä mukana olevien yritysten taloudellista toimintaa koskevien arkaluonteisten tietojen julkistaminen voi nimittäin vahingoittaa niiden taloudellisia etuja siitä riippumatta, onko valvontamenettely vireillä vai ei. Lisäksi tällaisen julkistamisen mahdollisuus valvontamenettelyn päättymisen jälkeen voisi vaarantaa sen, että yritykset ovat valmiita tekemään yhteistyötä tällaisen menettelyn ollessa vireillä.

125 On lisäksi korostettava, että asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 7 kohdan mukaan taloudellisia etuja ja arkaluonteisia asiakirjoja koskevia poikkeuksia voidaan soveltaa 30 vuoden ajan ja tarvittaessa jopa tämän jälkeenkin.

126 Edellä mainitulla yleisellä olettamalla ei suljeta pois mahdollisuutta osoittaa, että tietty asiakirja, jonka sisältämien tietojen ilmaisemista on pyydetty, ei kuulu kyseisen olettaman alaan tai että olemassa on sellainen ylivoimainen yleinen etu, joka asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan nojalla oikeuttaa tietojen antamisen kyseisen asiakirjan sisällöstä (em. asia komissio v. Technische Glaswerke Ilmenau, tuomion 62 kohta).

127 Toiseksi on todettava, että komissio on vedonnut asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa säädettyyn poikkeukseen evätäkseen oikeuden tutustua valituksenalaisen tuomion 1 kohdan g alakohdassa mainittuihin kilpailun pääosaston komission oikeudelliselle yksikölle toimittamaan muistioon, jossa pyydetään lausuntoa asetuksen N:o 4064/89 3 artiklan 5 kohdan a alakohdan soveltamisesta, ja kilpailuasioista vastaavalle komission jäsenelle osoitettuun muistioon, jossa esitetään yhteenveto asiakirja-aineiston tilasta.

128 Tässä yhteydessä on korostettava, että – kuten edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Technische Glaswerke Ilmenau (ks. erityisesti kyseisen tuomion 14 ja 22 kohta) kyseessä olleessa tilanteessa – tuomioistuinmenettely oli käsiteltävässä asiassa vireillä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, kun riidanalaisia asiakirjoja koskeva tutustumispyyntö tehtiin. On nimittäin selvää, että Odile Jacob on pyytänyt kyseisiä asiakirjoja käyttääkseen niitä asiassa T-279/04, joka oli vireillä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa tutustumispyynnön tekohetkellä, nostamansa kanteen tueksi.

129 Sama tilanne eroaa asiassa C-506/08 P, Ruotsi vastaan MyTravel ja komissio, 21.7.2011 annetun tuomion (Kok., s. I-6237) taustalla olleesta tilanteesta, jossa yrityskeskittymän hallinnollisen valvontamenettelyn yhteydessä laadittuja sisäisiä asiakirjoja koskevan tutustumispyynnön tekohetkellä kyseistä keskittymää koskeva komission päätös oli jo kumottu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiolla, joka oli tullut lainvoimaiseksi, koska kyseisestä tuomiosta ei ollut valitettu, ja jossa komissio ei ollut kyseisen kumoamistuomion seurauksena ryhtynyt uudelleen toimiin mahdollisen uuden kyseistä keskittymää koskevan päätöksen tekemiseksi. Se poikkeaa myös asiassa komissio vastaan Agrofert Holding samana päivänä annetun tuomion taustalla olleesta tilanteesta, jossa sisäisiä asiakirjoja koskeva tutustumispyyntö tehtiin, kun komission päätös, jolla oli päätetty keskittymän valvontamenettely, johon kyseiset asiakirjat liittyvät, oli tullut lainvoimaiseksi, koska kyseisestä päätöksestä ei ollut nostettu kannetta.

130 Käsiteltävän tilanteen kaltaisessa tilanteessa, jossa asianomainen toimielin voi sen mukaan, mikä on oikeudenkäynnin lopputulos, joutua ryhtymään uudelleen toimiin mahdollisen uuden kyseistä keskittymää koskevan päätöksen tekemiseksi, on hyväksyttävä yleinen olettama, jonka mukaan kyseiselle toimielimelle asetettu velvoite antaa kyseisen menettelyn aikana tietoja tämän tuomion 127 kohdassa mainitun kaltaisten sisäisten muistioiden sisällöstä vahingoittaisi vakavasti kyseisen toimielimen päätöksentekomenettelyä.

131 Tämä koskee myös valituksenalaisen tuomion 1 kohdan g alakohdassa mainittua oikeudellista lausuntoa unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 160 kohdassa perustellusti esittämien seikkojen lisäksi.

132 On vielä korostettava, että unionin tuomioistuin on vahvistanut edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Ruotsi ym. vastaan API ja komissio antamansa tuomion 84 ja 85 kohdassa, että avoimuusvelvoitteen soveltamisen rajoituksilla tuomiovallan käyttöön nähden on tavoitteena taata, että oikeutta tutustua toimielinten asiakirjoihin käytetään tuomioistuinkäsittelyjen suojaa vaarantamatta. Unionin tuomioistuimen mukaan tuomioistuinkäsittelyjen suojaaminen merkitsee sitä, että varmistetaan menettelyllisen yhdenvertaisuuden ja hyvän lainkäytön periaatteen noudattaminen. Unionin tuomioistuin on lisännyt kyseisen tuomion 87 kohdassa, että se, että osapuolella on oikeus tutustua asiakirjoihin, saattaa vääristää riita-asian osapuolten välistä välttämätöntä tasapainoa, joka on menettelyllisen yhdenvertaisuuden perusta, koska tietojen ilmaisemisvelvollisuus koskee ainoastaan asianomaista toimielintä, jolle on esitetty pyyntö tutustua asiakirjoihin, eikä kaikkia oikeudenkäynnin asianosaisia.

133 Kolmanneksi on todettava väitteestä, joka koskee asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 6 kohdan, joka koskee oikeutta tutustua asiakirjojen osiin, virheellistä tulkintaa, että tämän tuomion 123, 130 ja 131 kohdassa mainitut yleiset olettamat merkitsevät sitä, että velvollisuus antaa tietoja asiakirjojen sisällöstä kokonaisuudessaan tai osittain ei koske asiakirjoja, jotka kuuluvat kyseisten olettamien alaan.

134 Tämä koskee myös muun muassa valituksenalaisen tuomion 1 kohdan g alakohdassa mainittuun oikeudelliseen lausuntoon tutustumista koskevan oikeuden osittaista epäämistä, joka on nimenomaisesti mainittu kyseisen tuomion 197 kohdassa yhtenä riidanalaisen päätöksen kumoamisperusteena.

135 Näin ollen komission valituksensa tueksi esittämät kaikki valitusperusteet ja kyseisten valitusperusteiden osat on hyväksyttävä.

136 Edellä esitetystä seuraa, että valituksenalainen tuomio on kumottava siltä osin kuin siinä on kumottu riidanalainen päätös.

Vastavalitus

137 Odile Jacob vaatii vastavalituksessaan valituksenalaisen tuomion kumoamista siltä osin kuin siinä on hylätty sen vaatimus, joka koskee riidanalaisen päätöksen kumoamista siltä osin kuin siinä evätään oikeus tutustua kokonaisuudessaan valituksenalaisen tuomion 1 kohdan g alakohdassa tarkoitettuun komission oikeudellisen yksikön lausuntoon.

138 Kun otetaan huomioon etenkin tämän tuomion 128–134 kohdassa esitetyt seikat, kyseinen valitus on hylättävä perusteettomana.

Kanne unionin yleisessä tuomioistuimessa

139 Kun valituksenalainen tuomio kumotaan, unionin tuomioistuin voi Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisen kohdan toisen virkkeen mukaan ratkaista asian itse, jos asia on ratkaisukelpoinen. On todettava, että tilanne on tässä tapauksessa tällainen.

140 Odile Jacob oli esittänyt kanteensa tueksi neljä perustetta, jotka koskivat sitä, ettei riidanalaisia asiakirjoja ollut tutkittu konkreettisesti ja asiakirjakohtaisesti, komission ilmeistä arviointivirhettä asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädettyjen poikkeusten soveltamisessa, ainakin riidanalaisten asiakirjojen osiin tutustumista koskevan oikeuden huomioimatta jättämistä ja suhteellisuusperiaatteen loukkaamista, kun se ei ole verrannut poikkeuksia, joihin on vedottu, ylivoimaiseen yleiseen etuun, joka oikeuttaa tietojen antamisen kyseisten asiakirjojen sisällöstä.

141 Ensimmäisestä ja toisesta kanneperusteesta on todettava, että – kuten tämän tuomion 116–132 kohdasta ilmenee – komissio saattoi evätä käsiteltävässä asiassa asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisen ja kolmannen luetelmakohdan nojalla oikeuden tutustua kaikkiin kyseisten yrityskeskittymien valvontamenettelyyn liittyviin riidanalaisiin asiakirjoihin, joita Odile Jacobin kyseisen asetuksen perusteella esittämä tutustumispyyntö koski, tutkimatta ensin näitä asiakirjoja konkreettisesti ja asiakirjakohtaisesti.

142 Koska kanteesta ei ilmene sellaisia seikkoja, jotka ovat omiaan kumoamaan tämän tuomion 123, 130 ja 131 kohdassa mainitut yleiset olettamat, Odile Jacob ei voi väittää, että komission on tutkittava riidanalaisia asiakirjoja konkreettisesti ja asiakirjakohtaisesti, ja ensimmäinen ja toinen kanneperuste on näin ollen hylättävä.

143 Edellä esitetystä ja tämän tuomion 133 ja 134 kohdasta seuraa, että kolmas kanneperuste, joka koskee ainakin riidanalaisten asiakirjojen osiin tutustumista koskevan oikeuden huomioimatta jättämistä, on tehoton.

144 Neljännen kanneperusteen, joka koskee suhteellisuusperiaatteen loukkaamista, kun komissio ei ole verrannut poikkeuksia, joihin on vedottu, ylivoimaiseen yleiseen etuun, joka oikeuttaa tietojen antamisen riidanalaisten asiakirjojen sisällöstä, osalta on korostettava, että komissio on katsonut riidanalaisessa päätöksessä, että etu, johon Odile Jacob on vedonnut, oli selvästi yksityisluonteinen eikä yleinen.

145 Tässä yhteydessä on todettava, että asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan viimeisen virkkeen ja 3 kohdan mukaan ainoastaan ylivoimainen yleinen etu voi olla ensisijainen suhteessa tarpeeseen suojata kyseisen artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja etuja.

146 Odile Jacob on kuitenkin nimenomaisesti maininnut kannekirjelmässään, että riidanalaiset asiakirjat voisivat mahdollistaa sen, että se voisi paremmin perustella väitteensä kumoamiskanteissaan, jotka se on nostanut soveltuvuutta koskevasta päätöksestä ja hyväksymistä koskevasta päätöksestä. Odile Jacob ei ole näin ollen osoittanut mitään ylivoimaista yleistä etua, joka oikeuttaisi tietojen antamisen riidanalaisten asiakirjojen sisällöstä, ja kyseinen kanneperuste on hylättävä perusteettomana.

147 Odile Jacobin unionin yleisessä tuomioistuimessa nostama kanne, jossa vaaditaan riidanalaisen päätöksen kumoamista, on näin ollen hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

148 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 122 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään, että jos valitus on perusteltu ja unionin tuomioistuin ratkaisee itse riidan lopullisesti, se päättää oikeudenkäyntikuluista. Saman työjärjestyksen 69 artiklan, jota sovelletaan sen 118 artiklan nojalla valituksen käsittelyyn, 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Kyseisen 69 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

149 Koska komission valitus on hyväksytty, Odile Jacobin vastavalitus on hylätty ja Odile Jacobin unionin yleisessä tuomioistuimessa nostama kanne on hylättävä, Odile Jacob on velvoitettava sekä ensimmäisessä oikeusasteessa että tämän valituksen yhteydessä vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan komissiolle ja Lagardèrelle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut viimeksi mainittujen vaatimusten mukaisesti.

150 Tšekin tasavalta, Tanskan kuningaskunta, Ranskan tasavalta ja Ruotsin kuningaskunta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-237/05, Éditions Jacob vastaan komissio, 9.6.2010 antaman tuomion tuomiolauselman 2–6 kohta kumotaan.

2) Vastavalitus hylätään.

3) Unionin yleisessä tuomioistuimessa nostettu kanne, jossa vaaditaan 7.4.2005 tehdyn komission päätöksen D(2005) 3286 kumoamista siltä osin kuin siinä on hylätty Éditions Odile Jacob SAS:n pyyntö saada tutustua keskittymien valvontamenettelyyn COMP/M.2978 – Lagardère/Natexis/VUP liittyviin asiakirjoihin, hylätään.

4) Éditions Odile Jacob SAS velvoitetaan sekä ensimmäisessä oikeusasteessa että tämän valituksen yhteydessä vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan Euroopan komissiolle ja Lagardère SCA:lle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

5) Tšekin tasavalta, Tanskan kuningaskunta, Ranskan tasavalta ja Ruotsin kuningaskunta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Allekirjoitukset